

Europska
komisija

JESEN 2015 ▶ BR. 54

panorama

inforegio

▶ Poticaj za energetsku uniju

S potporom
kohezijske
politike

- ▶ Mobiliziranje ulaganja za potporu europskog gospodarstva
- ▶ Transformiranje regija putem pametne specijalizacije
- ▶ Razvoj kapaciteta i učinkovita javna uprava

Regionalna
i urbana
politika

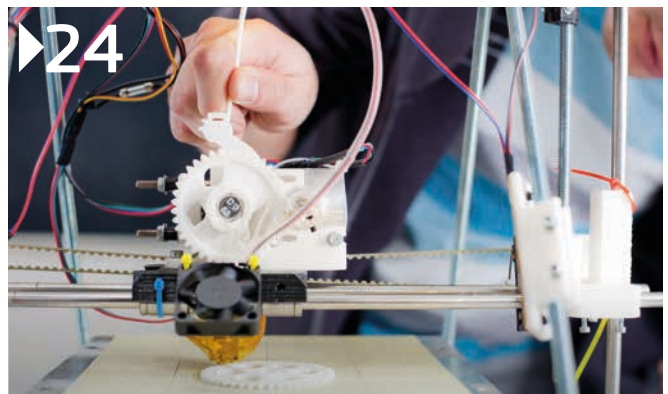
▶ UVODNI ČLANAK	3
Corina Crețu, europska povjerenica za regionalnu politiku	
POSEBAN PRILOG	
▶ REALIZACIJA ENERGETSKE UNIJE NA TERENU	4-7
▶ EU FONDOVI SURADJUJU DA BI POMOGLI GRČKOJ IZGRADITI ODRŽIVU BUDUĆNOST	8-9
INTERVJU	
▶ GRČKA – POKRAJINA TESALIJA FOKUSIRA SE NA BUDUĆNOST	10-11
Dr. Kostas Agorastos, regionalni guverner pokrajine Tesalije	
▶ REGIJE KAO PIONIRI BUDUĆEG RASTA	12-13
Markku Markkula, predsjednik Odbora regija	
▶ SLOVAČKA ĆE BITI PREDVODNIK	14-15
L'ubomir Važny, zamjenik premijera za ulaganja	
▶ ESTONIJA: USREDOTOČENOST NA KONKURENTNOST I RAST	16-17
Sven Sester, ministar financija	
▶ POTICANJE UČINKOVITE JAVNE UPRAVE	18-19
▶ INFORMIRANJE O FONDovima EU-A NA LOKALNOJ RAZINI	20-21
▶ SVIJEST GRAĐANA O REGIONALNOJ POLITICI EU-A I NJENO SHVAĆANJE	22-23
Rezultati najnovijih anketa Eurobarometra	
▶ TRANSFORMIRANJA REGIONALNIH GOSPODARSTAVA PUTEM PAMETNE SPECIJALIZACIJE	24-29
▶ REGIOSTARS 2015	30-31
▶ VAŠIM RIJEČIMA	32-35
Stajališta dionika o kohezijskoj politici za razdoblje od 2014. do 2020.	
▶ NOVOSTI UKRATKO	36-37
▶ NOVI VODIČ ZA ANALIZU TROŠKOVA I KORISTI U VREDNOVANJU PROJEKATA	38-39
▶ MJERENJE NAPRETKA STRATEGIJE EUROPA 2020	40-41
▶ PROJEKTI	42-43
Primjeri projekata iz Danske i Grčke	
▶ DNEVNI RED	44

▶4 Naslovnica: Testiranje uređaja koji generiraju struju iz energije valova (Wave Hub, Velika Britanija).

▶19

▶24

▶42

Fotografije (stranice):

Naslovnica: sliku osigurao Wave Hub Ltd.
 Stranice 3, 8, 19, 28 – 29, 31, 37, 38: © Europska komisija
 Stranice 4 – 7: Velika Britanija: Izvor slike: Welsh School of Architecture – Cardiff University; Estonija: © Kaarel Langemets; Francuska: Laurent Ghekiere © Union sociale pour l'habitat
 Stranica 9: © Discoveroom
 Stranice 10 – 11: © Pokrajina Tesalija
 Stranica 12: © Odbor regija
 Stranice 13, 26: © Shutterstock
 Stranice 14 – 15: Ured vlade Slovačke Republike
 Stranica 16: © Ministarstvo financija, Estonija
 Stranica 17: © Seaplane Harbour/A.-Maasik
 Stranica 21: © Maciej Śmiarowski/KPRM
 Stranice 32 – 35: Irska © MEFSS; Litva © Ministarstvo financija, Litva; Portugal © azores.gov.pt
 Stranica 36: © INSULEUR/Clément Bonnay
 Stranice 42 – 43: Grčka © Incredible; Danska © Little Smart Things

Ovaj časopis je tiskan na engleskom, francuskom, njemačkom, bugarskom, grčkom, španjolskom, talijanskom, poljskom i rumunjskom jeziku, na recikliranom papiru. Dostupan je na mreži na 22 jezika na web-mjestu http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/panorama-magazine/

Sadržaj ovog izdanja dovršen je u kolovoz 2015.

PRAVNA OBAVIJEST

Ni Europska komisija niti bilo koja druga osoba koja djeluje u njezino ime nisu odgovorni za moguće korištenje informacija koje se mogu preuzimati iz ove publikacije niti za pogreške koje se mogu pojaviti unatoč pažljivoj pripremi i provjeri. Ova publikacija ne odražava nužno stajalište ili mišljenje Europske komisije.

ISSN 2315-0823

© Europska Unija, 2015

Reproduciranje je dopušteno samo uz navođenje izvora.

Za upotrebu ili reprodukciju materijala treće strane koji su zaštićeni autorskim pravom mora se tražiti dozvola vlasnika autorskih prava.

▶ Uvodni članak

Corina Crețu
 Europska povjerenica
 za regionalnu politiku

Nakon nedavnog ugovora vezanog uz novi program potpore Grčkoj, komisija je iz proračuna EU-a najavila više od 35 milijardi eura za promicanje poslova i rasta grčkog gospodarstva do 2020. godine.

Najveći doprinos revitalizaciji grčkog gospodarstva biti će od strane Europskih strukturnih i investicijskih fondova. Zahvaljujući operativnim programima usvojenim prošlog prosinca, Grčka je u mogućnosti primiti više od 20 milijardi eura u razdoblju od 2014. do 2020. godine kao potporu ulaganjima u istraživanja i inovacije, ICT, konkurentnost MSP-ova, energetska učinkovitost, održiv urbani razvoj, obrazovanje i socijalnu uključenost. Sada su grčke vlasti u poziciji da mogu početi s provođenjem tih ciljeva u stvarnost.

Energetska unija

Bili smo aktivno angažirani u pripremi paketa Energetske unije koji je komisija usvojila u veljači 2015. godine. Propisuje strategiju postizanja otporne energetske unije s naprednom klimatskom politikom. Budući da energetska strategija ima snažan regionalni značaj, kohezijska politika EU-a imat će ključnu ulogu u tome da energetska unija zaživi na terenu. To će se dogoditi znatnim povećanjem financiranja kako bi se razvilo gospodarstvo s niskim udjelom ugljika uključujući investicije u održivu energiju (energetska učinkovitost, obnovljiva energija i pametne distribucijske mreže) i održivu multimodalnu urbanu mobilnost. Države članice su za to već dodijelile sredstva u iznosu od otprilike 38 milijardi eura u njihovim sporazumima o partnerstvu.

Open Days

Ovogodišnji OPEN DAYS ima slogan „Europske regije i gradovi: partneri za ulaganje i rast”. Tjedan europskih regija i gradova 2015 usredotočit će se na mala i srednja poduzeća te otvaranje radnih mjesta, jedinstveno digitalno tržište, energiju te urbani i ruralni razvoj.

Financiranje kohezijske politike je osnovni investicijski alat EU-a s nekih 351,8 milijardi eura dostupnih za investiranje u europske regije, gradove i realnu ekonomiju u razdoblju od 2014. do 2020. godine, a OPEN DAYS 2015 će biti savršen forum za nacionalna i regionalna upravljačka tijela, korisnike te EU institucije gdje će se moći izmjenjivati pogledi i razvijati prikladni i pragmatični pristupi za implementaciju sredstava.

OPEN DAYS će također biti domaćin finala RegioStars nagrada 2015. godine, gdje će neki od najinovativnijih i najinspirativnijih projekata financiranih sredstvima kohezijske politike EU-a prikazati svoje uzbudljive i originalne inicijative na području pametnog, održivog i ključnog rasta te urbane transformacije. Od 143 prijave, odabrano je nekih 17 projekata koji će se boriti za ove prestižne nagrade.

▶ REALIZACIJA ENERGETSKE UNIJE NA TERENU

Europska komisija je usvojila paket energetske unije u veljači 2015. godine. Propisuje strategiju postizanja otporne energetske unije u kombinaciji s naprednom klimatskom politikom. Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku bila je aktivno uključena u pripremu paketa energetske unije te će putem investicijskih programa igrati ključnu ulogu u tome da gospodarstva s niskim udjelom ugljika zažive u Europi.

Nova strategija za energetske uniju obuhvaća pet usko povezanih i međusobno ojačanih dimenzija politike:

- ▶ energetska sigurnost;
- ▶ potpuno integrirano interno energetske tržište;
- ▶ energetska učinkovitost;
- ▶ dekarbonizacija gospodarstva;
- ▶ istraživanje, inovacije i konkurentnost.

Na tim područjima kohezijska politika ima važnu ulogu u poticanju pravih investicija te može pružiti ključnu pomoć na terenu. Njezini glavni prilozi biti će povećano financiranje gospodarstva s niskim udjelom ugljika, češća upotreba financijskih instrumenata, češća tehnička pomoć i izgradnja kapaciteta koji bi državama članicama i regijama pomogli u razvoju i provođenju prikladnih projekata. Te investicije će značajno doprinijeti svim dimenzijama strategije energetske unije.

Ključna veza

Kohezijska politika je ključan faktor u strategiji Europske unije zbog toga što pruža direktnu vezu između kreatora politika u regijama i gradovima. Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku ima višegodišnje iskustvo djelovanja na prekograničnim, regionalnim i lokalnim razinama što je ključno za praktičnu provedbu na terenu.

Države članice su putem operativnih programa u razdoblju od 2014. do 2020. godine dodijelile nekih 39 milijardi eura ulaganjem u gospodarstvo s niskim udjelom ugljika (u sklopu tematskog cilja 4) što je dvostruko više u odnosu na prethodno programsko razdoblje. Gospodarstvo s niskim udjelom ugljika uključuje investicije u održivu energiju (energetska učinkovitost, obnovljiva energija i pametne distribucijske mreže) i održivu multimodalnu urbanu mobilnost, uključujući povezano istraživanje i inovacije.

Također se financira dekarbonizacija transporta, izmjena modaliteta transporta i pametna energetska infrastruktura (u sklopu tematskog cilja 7).

Investicijski prioriteti

U sklopu investicija u održivu energiju postoji jak naglasak na energetske učinkovitost, osobito kod stambenih i javnih zgrada (ili ostale javne infrastrukture), kao i kod poduzeća s naglaskom na mala i srednja poduzeća. Značajna sredstva dodjeljuju se investicijama obnovljive energije, visokoučinkovitim kogeneracijama i centraliziranom grijanju te pametnim distribucijskim mrežama.

Kohezijska politika podržava i ulaganja u infrastrukturu za pametnu raspodjelu struje i plina, pohranu i prijenosne sustave, uglavnom u manje razvijenim regijama. Takva infrastruktura mora pridonijeti razvoju pametnih sustava i biti usklađena s ulaganjima koja podupiru prijelaz na gospodarstvo s niskim udjelom ugljika.

Kohezijska politika financiranjem također podržava sektor dekarbonizacije transporta, čineći ga energetski učinkovitim i time postiže promjenu modaliteta transporta. Investicije će se uglavnom odnositi na održivi multimodalni gradski transport, željeznički transport, vodene puteve, multimodalne putne olakšice, inteligentne sustave transporta, čišća javna vozila i alternativna goriva.

Privlačenje privatnih investicija

Očekuje se da će izvori privatnih financiranja pokriti većinu investicija na području energije budući da projekti uglavnom generiraju prihod iz prodaje obnovljive energije ili smanjene račune za energiju iz investicija energetske učinkovitosti. Javna potpora se može pružiti u slučajevima kada sponzori projekata od tržišta ne mogu privući dovoljno financiranja ili projekti nemaju mogućnost u potpunosti isplatiti investicije.

Kako bi se bolje iskoristilo rijetko javno financiranje, povećava se upotreba financijskih instrumenata. Investicijski plan komisije predviđa da će nekih 20% investicija u projekte vezane uz niske razine ugljika biti podržane putem financijskih instrumenata.

Sredstva EU-a iskorištavaju dodatno javno i privatno financiranje pružajući potporu putem zajmova, jamstava i zajedničkih ulaganja. Dodatna prednost financijskih instrumenata, posebice zajmova i zajedničkih ulaganja, je u tome da zbog njihove obnovljive prirode mogu pružati potporu i nakon kraja programskog razdoblja. Bespovratna sredstva se i dalje

VELIKA BRITANIJA

Prva pametna kuća s pozitivnom bilancom energije koju je financirao EFRR

Stručnjaci za nisku razinu emisije ugljika na cardiffskom sveučilištu u Walesu osmislili su i izgradili prvu namjensku pametnu kuću s niskom razinom emisije ugljika u EU koja može izvesti više energije u nacionalnu električnu mrežu nego što potroši.

Osmišljena je i izgrađena kao dio projekta SOLCER Instituta za istraživanje smanjenja razine ugljika u Walesu i djelomično sufinancirana od strane EFRR-a, a njezin jedinstven dizajn po prvi put kombinira smanjenu potražnju za energijom, proizvodnju obnovljive energije i pohranu energije radi stvaranja energetski pozitivne kuće.

Da bi se drastično smanjila potražnja za energijom, kuća je izgrađena uz visoke razine toplinske izolacije, smanjujući propuštanje zraka. Njezin inovativni dizajn energetske učinkovitosti obuhvaća cement s niskom razinom emisije ugljika i strukturne izolirane ploče, a krov okrenut prema jugu sastoji se od solarnih fotovoltaznih panela, potpuno integriranih u dizajn građevine, koji omogućuju da prostor ispod krova bude prirodno osvijetljen.

otvara mogućnost da implementacija relevantnih odredbi zakona bude preduvjet za primanje financiranja.

Velik broj tih *ex ante* uvjeta izravno je povezan s direktivama EU-a na području energetike, npr. Direktiva o energetske učinkovitosti građevina (Energy Performance of Buildings Directive, EPBD), Direktiva o energetske učinkovitosti (Energy Efficiency Directive, EED) ili Direktiva o obnovljivim izvorima (Renewable Energy Sources, RES). One nude dodatne poticaje za države članice da bi ispunile ono što je dogovoreno. Uvjeti su se pokazali kao važan pokretač akcije i već u državama članicama ubrzavaju prijenos relevantne pravne stečevine EU-a za energiju.

Vodstvo i karika koja nedostaje

Na području energetske učinkovitosti EU uz Direktivu o energetske učinkovitosti građevina i Direktivu o obnovljivim izvorima energije utire put u nadogradnji nacionalnih oznaka građevina i podizanju standarda energetske učinkovitosti u izgradnji i obnovi.

FRANCUSKA

EFRR podržava ulaganje u održivu energiju u socijalnim stambenim zgradama

Tijekom programskog razdoblja 2007. – 2013. francuske su regije masovno reprogramirale programe EFRR-a radi financiranja energetske obnove u socijalnim stambenim zgradama. Stvoren je poseban financijski instrument (*éco-prêt logement social*) radi ubrzanja energetske obnove, a financiranje EFRR-a koristilo se u shemi potpore kao dodatni financijski resurs. Uz prosječno financiranje EFRR-a od 3276 eura po stanu (17% ukupnog ulaganja), gotovo 60000 kućanstava moglo je iskoristiti poboljšanu energetska učinkovitost, a stvoreno je i oko 15000 lokalnih radnih mjesta.

Francuski plan za energetske obnovu stambenih zgrada pokrenut 2013. postavio je ambiciozne ciljeve za obnovu 500000 stanova po godini radi rješavanja ekoloških, ekonomskih i socijalnih problema (nedostatnost goriva).

Uz podršku kohezijske politike, EU danas nudi i potpuni radni okvir politika za energetske učinkovitost građevina i kariku koja nedostaje – financiranje.

Više od financiranja

Kohezijska politika podržava više od financiranja. Ona podupire ključne uvjete za omogućavanje, kao što su tehnička pomoć, izgradnja kapaciteta i podrška za daljnje korištenje financijskih instrumenata, kao što su ilustrirale neke od spomenutih inicijativa.

Politika je važna i za uzimanje u obzir teritorijalne dimenzije. I makroregionalne strategije EU-a (Baltičko more, Dunav, Jadransko-jonsko područje i Alpe), kao i Europska teritorijalna suradnja (INTERREG), igraju važnu ulogu tako što promoviraju i podržavaju energetske probleme, uključujući razmjenu znanja i iskustava. Kohezijska politika nudi i posebnu podršku za integrirani urbani razvoj i prekogranično planiranje.

Budućnost

Ulaganje u područje energije ogromno je i najvažniji su ciljevi politike zajamčiti da se podbačaji na tržištu rješavaju stvaranjem održivih tržišta. Istodobno se mora uzeti u obzir cilj ukupne kohezijske politike za gospodarsku, društvenu i teritorijalnu koheziju. Tijekom mnogo godina iskustva u upravljanju regionalnim razvojem širom Europe, Komisija je izgradila bazu regionalnog i lokalnog znanja koja je idealno pripremljena za integrirani pristup svim politikama.

I zaista, u skladu s nekim od ključnih ciljeva energetske unije, ulaganja u kohezijsku politiku smanjit će skup energetske unije, diversificirati izvore energije, suočiti se s nedostatkom energije, smanjiti emisije plinova, kao i stvoriti radna mjesta i podržati mala i srednja poduzeća. Ulaganja u energetske područje podržat će i regionalni rast i stvaranje poslovnih prilika za mnoga poduzeća, uključujući mala i srednja poduzeća te građevinski sektor. Na taj će način kohezijska politika pridonijeti svakoj od pet dimenzija energetske unije.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/themes/low-carbon-economy/

▶ FONDOVI EU-A MOBILIZIRAJU SE RADI POMOĆI GRČKOJ U IZGRADNJI ODRŽIVE BUDUĆNOSTI

Grčka se trenutno suočava s jednim od ključnih trenutaka u svojoj nedavnoj povijesti. U tom kontekstu, objava Komisije o planu za zapošljavanje i rast stvara priliku za izgradnju produktivnog i inovativnog gospodarstva koje će podržati koheziju i održivu budućnost.

Uz ugovor vezan uz novi program potpore Grčkoj, Komisija je najavila mobilizaciju više od 35 milijardi eura iz proračuna EU-a za promicanje radnih mjesta i rasta grčkog gospodarstva do 2020. godine.

Najviše će tom iznosu doprinijeti Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI). Zahvaljujući operativnim programima usvojenim prošlog prosinca, Grčka je u mogućnosti primiti više od 20 milijardi eura u razdoblju od 2014. do 2020. kao potporu ulaganjima u istraživanja i inovacije, ICT, konkurentnost MSP-ova, energetska učinkovitost, održiv urbani razvoj, obrazovanje i socijalnu uključenost.

Ulažu se znatni naponi da bi Grčka prevladala trenutne poteškoće i pokrenula održivu obnovu. Da bi se grčko gospodarstvo oporavilo, uvodi se fokusirani plan ulaganja koji resursima EU-a, osobito ESI fondovima, omogućuje da djeluje kao katalizator za ostala privatna i nacionalna javna ulaganja. Plan je osmišljen tako da grčkim tvrtkama pruža tržišne prilike za rast, omogućuje procvat mogućnosti inovacija i tehnologije te koristi konkurentne prednosti države, dok istovremeno poboljšava učinak javnog sektora i pružanje usluga građanima.

Podrška EU-a za javna ulaganja

Tijekom 34 godine članstva u EU Grčka je iskoristila mnoge prednosti solidarnosti Europe. Od pristupanja 1981. kohezivska politika te politike pomorstva i ribarstva uložile su više od 73 milijarde pomoći zajednici u Grčkoj (do kraja 2014.).

▶ SLIJEVA NADESNO:
VALDIS DOMBROVSKIS, potpredsjednik Europske Komisije odgovoran za euro i socijalni dijalog; CORINA CREȚU, povjerenica za regionalnu politiku; GIORGIOS STATHAKIS, grčki ministar za gospodarstvo, infrastrukturu, brodarstvo i turizam.

JEREMIE PODRŽAVA TEHNOLOŠKE START-UP TVRTKE

Tijekom razdoblja od 2007. do 2013. tehnološke start-up tvrtke u Grčkoj primile su potporu iz niza kapitalnih fondova EU-a koji podržavaju ICT poduzetničke projekte.

Financiranje za te digitalne tvrtke stiglo je putem inicijative JEREMIE uz uspostavu fonda JEREMIE Holding Fund (JHF) u Grčkoj, instrumenta koji se koristi za usmjeravanje sredstava iz EFRR-a i Europskog investicijskog fonda. Kao rezultat, stvorena su četiri poduzetnička kapitalna fonda (koji se financiraju u sklopu operativnog programa „Digitalna konvergencija” EFRR-a i privlače 30% privatnog kapitala).

Do lipnja 2015. ukupna sredstva iz JHF-a za stvaranje 45 inovativnih tvrtki iznosila su 20,3 milijuna eura. Start-up tvrtke fokusirale su se na digitalnu primjenu u područjima kao što su turizam, zabava, glazba, izdavaštvo, maloprodaja, biotehnički proizvodi i zapošljavanje. Dodatne informacije o takva dva uspješna projekta koje je financirao JHF: Discoveroom, ilustracija na sljedećoj stranici i Incredibule, članak [na stranici 42.](#)

Iako su ti fondovi mnogo doprinijeli jačanju grčke gospodarske, društvene i teritorijalne kohezije, preostalo je još mnogo posla u sklopu modernizacije i diversifikacije gospodarstva, osobito u promicanju inovacija i poduzetništva u malim i srednjim poduzećima. Usporedo, javni se sektor treba modernizirati da bi podržao ekonomski razvoj i društvene potrebe.

Financiranje je omogućilo i ključnu podršku tijekom trenutne ekonomske krize, čineći oko 85 % ukupnog javnog ulaganja u državu u 2013. godini. U nedostatku kohezijske politike, BDP se 2013. smanjio za 3,3% u odnosu na stvarnu razinu.

DISCOVEROOM

Projekt Discoveroom izradio je inovativnu aplikaciju za male objekte za noćenja, objekte s noćenjem i doručkom te pansione koja vlasnicima nudi alate koji su im potrebni za oglašavanje poslovanja i upravljanje njime. U manje od dvije godine aplikaciju koristi više od 2 000 vlasnika objekata za noćenja, dok se tvrtka proširila međunarodno i privlači klijente iz više od 50 država. Start-up tvrtka primila je dvije rate ulaganja: pre-seed sredstva u listopadu 2013. i seed sredstva u srpnju 2014.

Ukupno ulaganje:
500 000 EUR

Udio investicijskog
fonda JEREMIE:
350 000 EUR

Konkretna akcija

Projekti financirani iz EU-a pružaju podršku u gotovo svim sferama života u Grčkoj. EU je od studenog 1992. u infrastrukturu uložila oko 5 milijardi eura, omogućujući tako, primjerice, tisućama Atenjana put na posao podzemnom željeznicom. Milijuni turista mogu uživati u muzeju u akropoli koji se zahvaljujući potpori EU-a otvorio 2009. Deseci tisuća grčkih studenata iskoristili su prednosti stotina novih škola koje su izgrađene uz financiranje iz EU fondova. Približno 990 000 građana koristi prednosti projekata za vodu, a dodatnih 350 000 osoba poboljšanja obrade otpadnih voda. Pokrivenost širokopojsnim internetom proširila se na još 800 000 građana.

U razdoblju od 2007. do 2013. EFRR je dodijelio i više od 334 milijuna eura za poboljšanje infrastrukture bolnica i primarne zdravstvene zaštite. Komisija radi i na saniranju posljedica poplava koje su pogodile središnju Grčku i područje Evros Basin.

poboljšati inovacije ili produktivna ulaganja u mala i srednja poduzeća, poboljšati energetska učinkovitost ili izgraditi ključnu infrastrukturu. EU će olakšati i razmjenu pozitivnih primjera iz prakse, tehničku pomoć i poboljšanje administrativnih kapaciteta.

Sve su te akcije osmišljene za polaganje temelja za produktivno i inovativno gospodarstvo koje može pružiti održivu budućnost za svoje građane te talentiranim poduzetnicima omogućiti učinkovitu konkurentnost na globalnom tržištu.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/news/2015/07/a-new-start-for-jobs-and-growth-in-greece-commission-mobilises-more-than-eur35-billion-from-the-eu-budget

► POKRAJINA TESALIJA FOKUSIRA SE NA BUDUĆNOST

Pokrajina Tesalija nije izbjegla ekonomsku krizu u državi, no fondovi EU-a povećali su njenu otpornost. Dr. Kostas Agorastos, regionalni guverner Tesalije govori o tome kako regionalna suradnja, kohezijska politika i fondovi EU-a smanjuju utjecaj na nacionalni dug.

► Što kao predsjednik grčkih regija mislite o promicanju suradnje između regija u Grčkoj i ostalih država članica?

Regionalna suradnja i zajednički programi koje većim dijelom sufinancira EU ključ su zbližavanja regija Europe. Sudjelujemo u transnacionalnim programima suradnje i bit ćemo i dalje uključeni u nove inicijative u novom programskom razdoblju. Grčke regije surađuju i s lokalnim tijelima u drugim regijama EU-a radi jačanja suradnje i razvoja tvrtki s vizijom poboljšanja regionalnog gospodarstva i pružanja prednosti građanima te u svrhu očuvanja okoliša. U razdoblju od 2014. do 2020. lokalna suradnja postala je ugrađena u regionalne strategije pametne specijalizacije.

► Regionalni operativni program Tesalije (Regional Operational Programme, ROP) za razdoblje od 2014. do 2020. prihvaćen je 18. prosinca 2014. Koji su bili sljedeći koraci?

Veliki su koraci učinjeni prema pokretanju implementacije programa na nacionalnoj i na regionalnoj razini, kao što je prolazak zakona o upravljanju, kontroli i implementaciji programa razvoja za razdoblje od 2014. do 2020.

Sredinom 2015. godine održani su sastanci nadzornih odbora Nacionalnog strateškog referentnog okvira (NSRO) za razdoblje od 2014. do 2020. gdje su odobreni specijalizirani sektori i kriteriji za financiranje. Sada pripremamo pozivnice za projekte koji žele poslati prijedloge.

Sve regije razvijaju i cijeli raspon aktivnosti za zakonodavne i institucijske propise. Cilj je Tesalije nastaviti s našim programima koji se mogu odmah implementirati. Što se tiče ostalih programa, sve regije rade s odgovarajućim ministarstvima tako da nema odgode za građane ili lokalna tržišta.

Nakon dovršetka strategije za društvenu uključenost i borbu protiv siromaštva te regionalnog plana za zbrinjavanje krutog otpada fokusirali smo se na specijalizaciju uz prvu pilot-fazu regionalnih strategija za pametnu specijalizaciju (RIS3). Drugi odbor za praćenje programa u jesen 2015. pokrenuo je i novi paket aktivnosti, uz naše ključne ciljeve koji u svakom koraku uključuju lokalna tijela i civilno društvo.

Regionalna razvojna strategija sprječava negativan trend u svojim socioekonomskim putanjama i teži promjeni orijentacije razvojnih modela prema pametnom, održivom i uključivom razvoju. Strategija se temelji na ROP-u za razdoblje od 2014. do 2020. i očekuje se da se sredstva u regiju sliju iz sektorskih programa.

► Važna promjena u implementaciji grčke kohezijske politike je ta da svaka regija upravlja vlastitim programom. Kako se regije pripremaju za novi izazov?

Od NSRO-a za razdoblje od 2007. do 2013. regije su pokazale da mogu povećati prihvat sredstava, završiti poludovršene

projekte, ubrzati implementaciju i usmjeriti resurse u gospodarstvo. Uspjeli smo zahvaljujući tome što svaka regija ima vlastiti program. No, potrebne su promjene da bismo izbjegli birokraciju. Treba nam postupak prihvaćanja i prijenosa odgovornosti da bi se sektorski programi koji utječu na regije mogli planirati uz sveobuhvatne prijedloge s posebnom dodanom vrijednošću.

Potrebno je pripaziti na kvalitetu demokratskog upravljanja, stvaranjem modernog neovisnog javnog sektora s brzim i jednostavnijim procedurama, koji može riješiti ključne socijalne probleme i izazove.

▶ Grčka se bori da izađe iz krize. Kako kohezijska politika može potaknuti rast i stvaranje radnih mjesta u Tesaliji?

Kriza je u Tesaliju došla kasnije nego u druge regije, no jačeg je intenziteta. Od pokretanja programa NSRO 2011. godine i kroz sudjelovanje u projektima koji se financiraju kroz strukturne programe, Tesalija je mnogo postigla. Povećanje stope iskorištenosti financiranja, s 19% na 86%, i brzina implementacije projekata dva su takva postignuća. Dovršetak radova, kao što su glavne ceste, bolnice, kulturni projekti, obrana od poplava i projekti za obrazovanje, nekoliko je primjera kako je regionalna uprava sposobna implementirati kohezijsku politiku.

No, regije se oslanjaju na financiranje države, a došlo je i do problema s istekom roka NSRO-a za razdoblje od 2007. do 2013. Situacija vezana uz financiranje nije uobičajena i potrebna je strukturna promjena financiranja jer će se u suprotnom država suočiti s problemima. Projekti će još više kasniti, izgubit će se radna mjesta, neće se razviti poduzetničke vještine, konkurentnost će i dalje biti niska, a građani će svjedočiti manjem rastu. Možda bismo trebali razmisliti o uplatama unaprijed radi završetka projekata. Potrebno je produljenje NSRO-a za razdoblje od 2007. do 2013.

Smatramo da su promjene financiranja apsolutno neophodne za razvoj poduzetništva, istraživanje, inovacije i rast. Da bismo dobili pravu pomoć u skladu s ugovorom o partnerstvu za razdoblje od 2014. do 2020., mora doći do promjene u financiranju ili će doći do problema s pokretanjem novih projekata i završavanjem NSRO-a u razdoblju od 2007. do 2013., što će dovesti do ozbiljnih posljedica za naše gospodarstvo i društvo. Smanjena potrošnja u Grčkoj govori sama za sebe. Ako želimo stvoriti nova radna mjesta, moramo zaustaviti smanjivanje životnog standarda.

▶ Nova državna cesta između Trikala i Larisse poboljšat će prijevoznike veze i trajanje putovanja.

▶ LIJEVO: Nova medicinska škola u Volosu izgrađena je prema bioklimatskom dizajnu pomoću solarne energije i energetski učinkovitog sustava grijanja i hlađenja.

▶ Grčke vlasti dovršile su strategiju za pametnu specijalizaciju istraživanja i inovacija. Koji su glavni ciljevi za Tesaliju?

Regionalna strategija inovacija za Tesaliju temelji se na dva glavna stupa oko kojih se razvijaju pomoćne aktivnosti.

Prvi je stup prehrambeni sektor, dok se drugi fokusira na metalurški i građevinski sektor. Promicanje turizma organizirano je kao pomoćna aktivnost i razvit će poslovni potencijal kulture Tesalije. Uloga ostalih pomoćnih aktivnosti, npr. proizvodnje energije, uštede energije i upravljanja okolišem, ojačat će kružno gospodarstvo.

Napredne tehnologije u području zdravlja i znatna lokalna stručna znanja u područjima sportske medicine, ortopedije, fizioterapije i rehabilitacije točke su razlikovanja za gospodarstvo Tesalije i imaju potencijal za poduzetničke aktivnosti. Trenutno precizno prilagođavamo akcijski plan RIS3 i trudimo se odmah iskoristiti dostupne resurse ROP-a u Tesaliji u razdoblju od 2014. do 2020. uz pilot-akciju koja će se uskoro objaviti, a sve da bi RIS3 bio temelj za traženje resursa od ostalih sektornih programa NSRO-a. Sigurni smo da je pristup odozdo prema gore koji već dugo primjenjujemo u našoj regiji postigao najbolje rezultate u planiranju naše strategije, pomažući razvoj tvrtki i ostvarujući najbolje gospodarske rezultate za Tesaliju.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.thessalia-esp.gr/

▶ REGIJE KAO PIONIRI BUDUĆEG RASTA

Markku Markkula, član gradskog vijeća Espooa u Finskoj, ranije ove godine izabran je na mjesto predsjednika Odbora regija za naredne dvije i pol godine. Za *Panoramu* govori o svojim ciljevima za regije Europe i podržava metodu pametne specijalizacije.

▶ Preuzimajući mjesto novog predsjednika Odbora regija gdje vidite glavne izazove za regije Europe?

Ponovno pokretanje javnih i privatnih ulaganja za rast i inovacije ključni je izazov. Kao regionalni i lokalni voditelji, znamo kako je to hitno. Potrebni su jasni ciljevi, odgovarajuće financiranje i nova partnerstva između EU-a, nacionalnih vlada, regija, gradova i privatnog sektora.

Popis zajedničkih ciljeva za ulaganja jasan je i sadrži područja politika kao što su urbana održivost, industrijske i društvene inovacije, podrška za poduzetništvo, energetska učinkovitost i sigurno, digitalno gospodarstvo te uključenost. Odgovarajuće financiranje i partnerstva trebaju se pokrenuti oko dva ključna alata: regionalne politike EU-a s 350 milijardi eura kapaciteta i jedinstvenim pristupom odozdo prema gore te Europskog fonda za strateška ulaganja.

U sklopu njih moramo se fokusirati osobito na regionalni poduzetnički ekosustav. Prema mom iskustvu, Europa sada treba jaku angažiranost dionika i predanost u inovativnim eksperimentima i pilot-projektima – vrijeme i novac ne bi se trebali trošiti na planiranje, planiranje i ponovno planiranje. Trebamo razviti konkretni indeks razvoja regionalnog poduzetništva i aktivirati korištenje partnerstava Europe.

▶ Kakvo je vaše viđenje dugoročnog utjecaja nedavnih političkih događaja u Europi, osobito krize u Grčkoj, na odnose među regijama EU-a? Što se može učiniti da bi se to prevladalo?

Regije i gradovi u nekoliko država suočavale su se i još se suočavaju s financijskim rezovima bez presedana i to se događa baš sada kada su lokalne vlasti oslabljene recesijom i trebaju jaču potporu. Stoga je od iznimne važnosti da im se omogući pristup svim najboljim politikama rasta EU-a, i to na najbrži i najučinkovitiji način. Objavljeni plan za mobilizaciju i ubrzanje regionalne politike EU-a za potporu rastu i radnim mjestima u Grčkoj prvi je relevantan korak u pravom smjeru. Kao Odbor regija EU-a potruditi ćemo se da podupremo lokalne i regionalne grčke administratore da bi prepoznali najbolje koncepte i strategije za stvaranje radnih mjesta i poduzetničkih mogućnosti za građane te tako ojačali koheziju.

▶ U kojoj će mjeri takav pristup reformirane regionalne politike koja potiče regije na prepoznavanje i kapitalizaciju određenih snaga putem onoga što je poznato kao „pristup pametne specijalizacije” zaista pridonijeti stvaranju novih radnih mjesta i rastu regija Europe?

Ja sam jedna od prvih osoba koja je podržala općenitu ideju pametne specijalizacije. Vidio sam u Finskoj što funkcionira, a što ne, i uvjeren sam da pametna specijalizacija ima ogroman potencijal za mobilizaciju lokalnih resursa u prilagođenoj i uključivoj strategiji za rast i inovacije. Svaka regija treba poštovati nekoliko prioriteta i izgraditi snažna partnerstva Europe.

Vjerujem i da većina regionalnih i lokalnih voditelja podržava taj pristup i pokušavaju ga primijeniti u praksi. Mali postupni koraci, međutim, ne mogu ostvariti potreban napredak. Problem je u tome što moramo reći i „ne” dobrim prijedlozima

▼ PARTNERI ZA ULAGANJE I RAST

OPEN DAYS 2015 održava se od 12. do 15. listopada pod sloganom: „**REGIJE I GRADOVI EUROPE: PARTNERI ZA ULAGANJE I RAST**”.

Kao i OPEN Urban Day, OPEN DAYS University i RegioStars 2015 Awards, OPEN DAYS 2015 fokusira se na tri teme:

1. MODERNIZACIJA EUROPE: regije energetske unije i jedinstvenog digitalnog tržišta.

2. GOSPODARSKI OTVORENE REGIJE: razvoj malih i srednjih tvrtki, inovacije i stvaranje novih radnih mjesta.

3. MJESTA I PROSTORI: urbani i ruralni razvoj, urbano-ruralna integracija.

▶ SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/opendays/

i mogućnostima koje nisu kompatibilne s tim strategijama jer naši ciljevi moraju biti više orijentirani na srednja i duga razdoblja.

▶ **Kako vidite razvoj uloge vaše institucije, osobito u vezi s podržavanjem prioriteta plana za rast Europe: putem ulaganja u realno gospodarstvo, gospodarstvo s niskim udjelom ugljika, istraživanje i inovacije?**

Realno gospodarstvo, održivost i inovacije imaju snažnu lokalnu dimenziju. Iz toga razloga Odbor regija posvećen je doprinosu oblikovanju, implementaciji i nadzoru politika EU-a na tim poljima. Najvažnija pitanja u realnom gospodarstvu povezana su s onime što se mora učiniti da bi se smanjile emisije u našim gradovima i industrijama. To zahtijeva povećanje inovacija u cijelim zajednicama i tvrtkama. Europa treba snažan pokret odozdo prema gore. To se može postići

poticanjem da svaka regija bude pionir na vlastitom prioritetnom polju na temelju pametne specijalizacije. Da bismo u tome pomogli, trebamo snažna partnerstva Europe. Odbor regija ima ključnu ulogu putem kvalificiranog i čvrstog mišljenja, no i putem novih i specijaliziranih inicijativa, kao što su platforme za dijeljenje znanja, međuinstitucionalna partnerstva (npr. zajednički akcijski plan koji je pokrenut s Europskom investicijskom bankom za Junckerov plan) i sudjelovanje u radnim grupama za pojednostavnjenje.

▶ Što konkretno očekujete od manifestacije OPEN DAYS 2015?

Ovogodišnja manifestacija OPEN DAYS omogućit će nam pokretanje operativnih programa kohezijske politike za razdoblje od 2014. do 2020., te time i bolje razumijevanje kako se nadolazeći prioriteti prevode u stvarne strategije i projekte na terenu. Teško mogu zamisliti događaj koji bi se bolje i opipljivije bavio idejom ujedinjenja u različitostima, dijeljenjem zajedničkih vrijednosti, ciljevima i alatima te istovremeno detaljno objašnjavao različita i posebna rješenja za nadilaženje problema i prihvaćanje prilika.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.cor.europa.eu

EUROPEAN UNION

Committee of the Regions

▶ SLOVAČKA SPREMNA ZA ČELNU ULOGU

Ususret svom prvom predsjedanju Vijećem EU-a, Slovačka je zadovoljna napretkom koji je donijela kohezijska politika te će se usredotočiti na regionalnu konvergenciju u čitavoj EU. *Panorama* je razgovarala sa potpredsjednikom vlade za ulaganja Lubomirom Važným.

▶ **Europska komisija usvojila je Sporazum o partnerstvu sa Slovačkom u lipnju 2014. Koji su koraci poduzeti od tada?**

Nakon odobrenja Sporazuma o partnerstvu uslijedilo je odobravanje slovačkih programa, čime su prije svega omogućene aktivnosti jačanja rasta i zapošljavanja.

Važan korak u postizanju ciljeva slovačkih programa bilo je usvajanje zakonodavstva u području dodjele bespovratnih sredstava EU-a. Slovačka je vlada odobrila sustav upravljanja ESI fondovima koji treba osigurati usklađenu primjenu pravila na temelju europskog i slovačkog zakonodavstva u području ESI fondova. Istodobno on odražava i iskustva iz provedbe programskog razdoblja 2007. – 2013. te zahtjeve u pogledu povećanja transparentnosti i suzbijanja korupcije prilikom dodjele bespovratnih sredstava EU-a. Razvili smo nekoliko metodoloških smjernica koje će olakšati provedbu dodjele sredstava EU-a.

U listopadu 2014. odobreni su operativni programi „Integrirana infrastruktura“, „Kvaliteta okoliša“ i „Istraživanje i inovacije“. Ta su tri operativna programa bila među prvih deset odobrenih programa u svim državama članicama EU-a, što je veliki uspjeh Slovačke. Ostali slovački operativni programi odobreni su do kraja 2014. godine.

▶ **Koje su glavne promjene u pogledu operativnih programa u odnosu na razdoblje od 2007. do 2013.? Koju su važnost imali kohezijski fondovi EU-a od pristupanja Slovačke prije 11 godina?**

Programsko razdoblje 2014. – 2020. donijelo je promjene koje se odražavaju kroz smanjen broj slovačkih programa u svjetlu potrebe za koncentriranjem i snažnijim tematskim povezivanjem kohezijske politike s ciljevima strategije Europa 2020. Naglasak se stavlja na rezultate i izvršni okvir kroz postavljanje jasnih, mjerljivih ciljeva. Koristi se mogućnost financiranja jednog OP-a iz nekoliko fondova i uvođenja *ex ante* uvjeta. Više će se koristiti integrirani pristup teritorijalnom razvoju. Novost je „elektronička kohezija“, što znači da će se komunikacija odvijati isključivo u elektroničkom obliku.

Važnost kohezijske politike vidljiva je u Slovačkoj jedanaest godina nakon ulaska u EU. Pozitivne rezultate projekata financiranih sredstvima EU-a možemo vidjeti u svakoj regiji. Učinak te politike očituje se i u smanjenju utjecaja globalne krize na slovačku ekonomiju, posebice na tržištu rada.

▶ **U kojoj su mjeri lokalna i regionalna tijela uključena u upravljanje različitim OP-ima u Slovačkoj?**

▶Korištenje biomase za proizvodnju topline u mjestu Vrable.

Jednako kao što se načelo partnerstva do kraja primjenjivalo u procesu pripreme Sporazuma o partnerstvu i pojedinačnih programa, ono će se primjenjivati i tijekom provedbe u programskom razdoblju 2014. – 2020.

U okviru integriranog regionalnog OP-a, teritorijalne jedinice više razine i regionalna središta bit će posrednička tijela u Slovačkoj. Njihov je zadatak razvijati i provoditi regionalne integrirane teritorijalne strategije (RITS) u regijama razine NUTS 3. Dio je RITS modela i strategija održivog urbanog razvoja, čije će se mjere provoditi u osam regionalnih središta. Integrirane teritorijalne investicije provodit će se u okviru RITS-a.

Koristit će se i tematski i teritorijalno fokusirane globalne potpore, posebice za nevladine neprofitne organizacije. U skladu s načelima partnerstva i zabrane diskriminacije, lokalne i regionalne vlasti imaju predstavnike u relevantnim nadzornim odborima i različitim radnim skupinama.

▶Kakve rezultate očekujete na kraju sedmogodišnjeg razdoblja?

Velik izazov je postizanje stvarne konvergencije regija koje zaostaju. Primjenom koordiniranih strukturnih politika želimo poboljšati inovacijsko okruženje, potpuno iskoristiti potencijal

informacijsko-komunikacijskih tehnologija, uvesti inteligentnu javnu upravu i širiti digitalne vještine. Trebamo se fokusirati na osiguranje pristupačne i održivo kvalitetne mrežne infrastrukture u čitavoj Slovačkoj. U pogledu ljudskih resursa, fokusirat ćemo se na restrukturiranje srednjoškolskog i visokog obrazovanja te strukovnog osposobljavanja kako bi učinkovito odgovorili na potrebe tržišta rada.

Naš je cilj rješavati socijalna pitanja kao što su uključivanje mladih ljudi u promjenjivim uvjetima, socijalno uključivanje marginaliziranih skupina, starenje stanovništva i kvaliteta života, smanjenje emisija i prilagođavanje klimatskim promjenama.

Čvrsto vjerujem da će se sve naše odluke za programsko razdoblje 2014. – 2020. pretočiti u ishode koji će dovesti do rasta i stvaranja novih radnih mjesta u svim slovačkim regijama.

▶Slovačka će u 2016. godini po prvi puta preuzeti rotirajuće predsjedništvo u Vijeću EU-a. Predviđate li kakve specifične aktivnosti u pogledu europske regionalne i urbane politike?

Slovačka će pristupiti predsjedavanju u Vijeću EU-a odlučno i odgovorno. U 2016. godini predat će Europskoj komisiji srednjoročnu analizu višegodišnjeg financijskog okvira, prva izvješća o programima ESI fondova i financijskim instrumentima za razdoblje 2014. – 2020. te izvješće o rezultatima *ex-post* evaluacije razdoblja 2007. – 2013. U vezi s time očekujemo intenzivnu raspravu o djelotvornosti kohezijske politike, njezinom doprinosu u ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020. i smjeru kojim će ići nakon 2020. Slovačko predsjedništvo namjerava dokazati važnost kohezijske politike kao glavne investicijske politike EU-a za smanjenje regionalnih nerazmjera i poduprijeti prijedloge usmjerene ka pojednostavljenju njezine provedbe i smanjenju administrativnog opterećenja.

U pogledu regionalne politike, planiramo nekoliko velikih događaja u Slovačkoj: konferenciju o kohezijskoj politici EU-a, godišnji forum Strategije za podunavsku regiju te konferenciju Odbora regija. Planirana je i svjetska konferencija HABITAT III o stanovanju i urbanom razvoju. Usredotočit ćemo se na osiguravanje konstruktivnog stajališta država članica EU-a u pripremi zaključnih dokumenata konkurencije i odgovarajuće vidljivosti urbane agende EU-a u tom forumu.

▶SAZNAJTE VIŠE
www.sk16.eu

▶ ESTONIJA: USMJERENA NA KONKURENTNOST I RAST

Tijekom razdoblja 2007. – 2013. Estonija je bila u vrhu poretkta država po apsorpciji sredstava EU-a. Panorama razgovara s ministrom financija, g. Svenom Sesterom, o tome kako je Estonija iskoristila kohezijsku politiku i prioritetima te države u novom programskom razdoblju.

▶ Osim izvrsnog financijskog procesa, koja su glavna postignuća kohezijske politike za Estoniju?

Strukturni fondovi uvelike su utjecali na razvoj Estonije. Glavni je fokus na jačanju rasta našeg gospodarstva kroz poticanje izvoza i inovacija te modernizaciju naše temeljne infrastrukture u različitim područjima. Zahvaljujući financijskim sredstvima EU-a udvostručen je broj izvoznika i izvozni promet.

Međutim, učinci sredstava EU-a nisu ograničeni isključivo na statistiku i ekonomske brojke. Oni su opipljivi u svakodnevnom životu i vidljivi diljem zemlje. Cesta po kojoj se vozite, željeznice koje koristite, pristup čistoj vodi za piće, internet u vašem domu, e-usluge koje omogućuju interakciju s državom za svega nekoliko klikova umjesto sati – europska ulaganja učinila su Estoniju boljim mjestom za poslovanje i život.

Veliki naglasak stavljamo na digitalnu agendu, a sredstva EU-a doprinose pretvaranju Estonije u jedno od najnaprednijih e-društava na svijetu kroz potporu razvoju infrastrukture, mreža i aplikacija za internetske usluge. Kao rezultat toga, 77% Estonaca koristi internet, a građani redovito koriste e-usluge za e-izbore, e-poreze, e-policiju, e-zdravstvo, e-bankarstvo i e-školu (vidi *Panoramu* br. 52).

Znamo i da pored infrastrukture i poduzetništva moramo ulagati u naše ljude, a fondovi EU-a i dalje će imati vrlo značajnu ulogu u našim reformama tržišta rada, obrazovanja i socijalnih

usluga. Primjerice, modernizirali smo 90% strukovnih škola radi ispunjavanja potreba današnje ekonomije.

Estonija je bila snažno pogođena ekonomskom i financijskom krizom, ali dostupnost fondova EU-a i mogućnost brzog preoblikovanja programa potpore pomogli su u prilagodbi i oporavku gospodarstva.

▶ Koje su glavne naučene lekcije? Kako su one utjecale na programiranje za razdoblje 2014. – 2020.?

Temeljem iskustava usuglasili smo se oko dva glavna načela za razdoblje 2014. – 2020.: ESI fondovi su jednokratna korist i fokusirani su na postizanje rezultata. Cilj ne može biti samo trošiti novac i imati mali postotak grešaka. Korištenje fondova treba donijeti strukturni pomak u razvoju, povećati učinkovitost, djelotvornost ili kvalitetu u nekom području, sektoru ili djelatnosti te dovesti do pozitivnih dugoročnih učinaka (npr. pokretanje i provedba strukturnih reformi i ključnih projekata).

Zadovoljni smo što je kohezijska politika sada usko povezana sa strategijom Europa 2020., specifičnim preporukama za države i fiskalno odgovornim ponašanjem država članica.

▶ Kakva je investicijska strategija ERDF-a, Kohezijskog fonda i ESF-a za razdoblje 2014. – 2020.? Koji su očekivani rezultati?

Uvjereni smo da se svi europski i nacionalni fondovi moraju zajednički planirati na integriran način prema europskim i nacionalnim ciljevima.

Strateški fokus je doprinošenje ciljevima strategije Europa 2020. i njenog nacionalnog pandana, strategije „Estonija 2020.“ Tijekom faze programiranja Estonija je puno pažnje posvetila analiziranju svojih razvojnih potreba za sljedećih sedam do deset godina, i to ne samo u područjima koja su prihvatljiva za potporu EU-a nego i za državu u cjelini – budući da europska potpora nije nešto odvojeno, već važan

izvor financiranja zajedno s državnim proračunom. Iskoristili smo i mogućnost provedbe jednog operativnog programa umjesto prethodna tri kako bi poboljšali koordinaciju između državnih tijela i različitih fondova te tako osigurali integrirano i učinkovito korištenje fondova EU-a.

Naš se pristup uvelike temelji na očekivanju da će investicije koje proizlaze iz kohezijske politike povećati našu konkurentnost i doprinijeti gospodarskom razvoju.

Oko jedne trećine sredstava iskoristit će se u području znanjem intenzivne i međunarodno konkurentne ekonomije. Stvaramo prilike poduzetnicima i razvojno-istraživačkim institucijama za razvoj novih i inovativnih proizvoda i usluga, za rast i nastup na novim izvoznim tržištima. Produktivnost naših MSP-a trebala bi se povećati za 40%, a broj izvoznika za 25%.

Trećina sredstava uložiti će se u obrazovanje, zapošljavanje i socijalno uključivanje. Glavni cilj bit će osigurati bolje kvalifikacije radno sposobnog stanovništva te povećati njegovu konkurentnost na tržištu rada.

Posljednja trećina uložiti će se u temeljnu infrastrukturu – multimodalnost u prometu, informacijsko-telekomunikacijske veze i energetska učinkovitost.

▶ **Estonija je tijekom razdoblja 2007. – 2013. koristila financijske instrumente u području potpore poduzetništvu i energetske učinkovitosti u stanovanju. Nadalje, Estonija planira povećati udio financijskih instrumenata i proširiti područja primjene. Temeljem vaših iskustava, koje su prednosti korištenja financijskih instrumenata u kohezijskoj politici?**

Budući da su javni proračuni pod sve većim financijskim pritiskom, Estonija smatra financijske instrumente važnim načinom olakšavanja tog pritiska i osiguranja dugoročne održivosti u potpori različitim područjima politika. Želimo olakšati razvoj, a ne poticati ovisnost o pomoći. Bespovratna sredstva nisu uvijek najodrživiji način povećanja konkurentnosti korisnika, a ni države u cjelini.

Estonija ima najveći broj poduzetnika početnika po glavi stanovnika u Europi – to svjedoči o činjenici koliko je lako pokrenuti posao u Estoniji. Nastojeći održati taj rast u Estoniji uvidjeli smo pozitivan učinak stvaranja Baltičkog inovacijskog fonda s drugim baltičkim zemljama i ulaganja sredstava koja se vraćaju iz financijskih instrumenata EU-a. To pokazuje kako primjena financijskih instrumenata može doista imati učinak umnožavanja i povrata sredstava u gospodarstvu.

Očekuje se da će investicije ESI fondova putem financijskih instrumenata biti barem dvostruko veće u odnosu na razdoblje 2007. – 2013., što je ciljana vrijednost o kojoj se govori i na razini EU-a. Veće količine kapitala bit će dostupne poduzećima, a predviđen je i novi dotok sredstava koji uključuje potporu za jačanje učinkovitosti resursa u poduzećima. Nastavit ćemo i s promatranjem drugih područja te istražiti dodatne mogućnosti iskorištavanja financijskih instrumenata tijekom financijskog razdoblja.

▶ **SAZNAJTE VIŠE**

www.strukturifondid.ee/en/

▶ Seaplane Harbour u Tallinnu dom je jednog od najvećih europskih pomorskih muzeja.

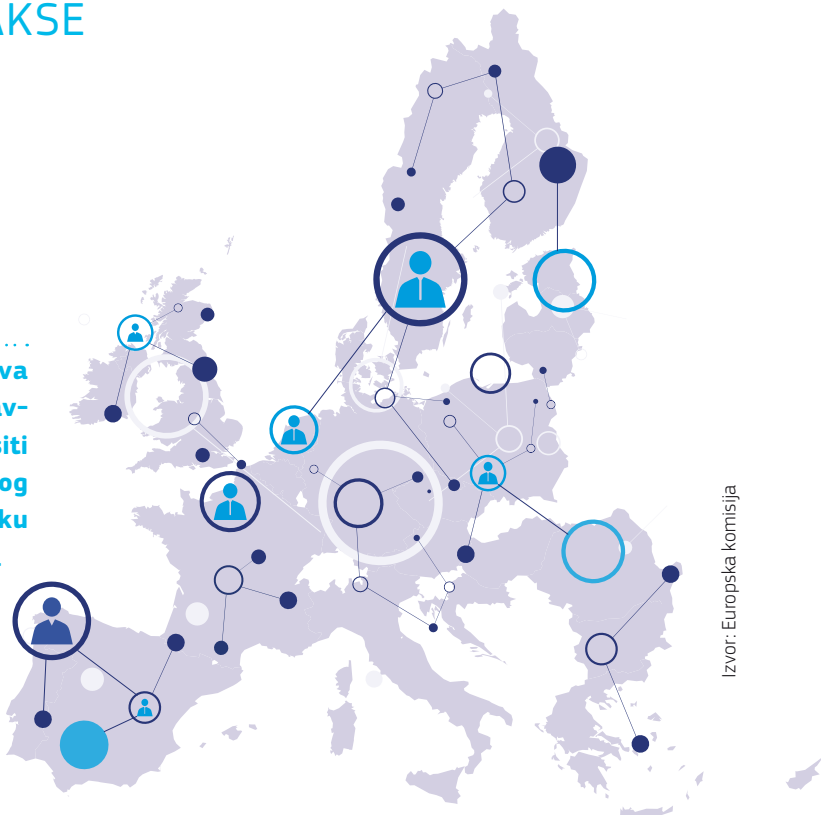

▶ POTICANJE UČINKOVITE JAVNE UPRAVE

SMJERNICE I NAJBOLJE PRAKSE POKAZUJU PUT

Stručnjaci često kažu da je za dobivanje sredstava EU-a potreban dobar projekt koji donosi korist izravnom korisniku kao i široj zajednici, no uspjeh će ovisiti o sposobnosti uprave. Zato od samog početka svog mandata povjerenica EU-a za regionalnu politiku Corina Crețu naglašava da javne uprave u državama članicama i regijama moraju neometano funkcionirati, što je preduvjet za ostvarenje konkretnog učinka sredstava kohezijske politike na terenu. Države članice sve više shvaćaju da je jačanje njihovih administrativnih kapaciteta i poboljšanje upravljanja ključno za postizanje dobrih rezultata investicija koje podupire EU.

Izvor: Europska komisija

Komisija i Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku poboljšavaju način ulaganja sredstava i upravljanja njima u razdoblju 2014. – 2020. Radna skupina za bolju provedbu izvrsno surađuje s uključenim državama, što je dovelo do značajnih rezultata u smanjenju rizika od gubitka fondova EU-a. Pored toga, centar kompetencija za razvoj administrativnih kapaciteta Glavne uprave pokrenuo je i druge inicijative usmjerene na potporu državnim, regionalnim i lokalnim upravama u izgradnji administrativnih kapaciteta za upravljanje investicijama koje sufinancira EU.

PEER 2 PEER donosi prve plodove

U ožujku 2015 povjerenica Corina Crețu službeno je lansirala novi alat koji olakšava izravnu razmjenu između tijela koja upravljaju fondovima EU-a – REGIO PEER 2 PEER. Javni službenici sada imaju lakši pristup dobrim praksama diljem Europe te priliku učiti iz praktičnih iskustava više od 24000 kolega koji upravljaju Europskim fondom za regionalni razvoj i Kohezijskim fondom. Glavne su značajke sustava REGIO PEER 2 PEER praktičnost, prilagodljivost, brzina, usmjerenost na specifične teme i kontrola kvalitete posebno prilagođenih razmjena.

Inicijativa je već dobila niz zahtjeva iz različitih država članica, a uspješni susreti razmjene održani su u Bugarskoj, Hrvatskoj, Poljskoj i Francuskoj. Dosad zaprimljeni zahtjevi pokazuju velik interes za razmjenu iskustava s kolegama u područjima kao što su financijski instrumenti, državna pomoć, javna nabava, novi instrumenti u urbanom razvoju, transparentnost i sprječavanje korupcije. REGIO PEER 2 PEER trenutno se provodi kao pilot-projekt, a njegovi rezultati i budući modaliteti vrednovat će se krajem 2016.

Dogovori o očuvanju integriteta za veću transparentnost i učinkovitost projekata EU-a

Osiguranje integriteta, transparentnosti i učinkovitosti fondova EU-a središnja je tema druge inicijative – dogovora o očuvanju integriteta – koju je ove godine pokrenuo centar kompetencija za izgradnju administrativnih kapaciteta. Dogovori o očuvanju integriteta alat je koji je razvila nevladina organizacija Transparency International u svrhu potpore vladama, poduzećima i civilnom društvu za jačanje povjerenja u javnoj nabavi. Dogovor o očuvanju integriteta predstavlja

pravno obvezujući sporazum između javnog naručitelja i poduzetca koja se natječu za javne ugovore putem kojeg se obvezuju na izbjegavanje korupcije te poštenu, transparentnu i učinkovitu provedbu postupka javne nabave. Jedan od ključnih elemenata tog instrumenta je vanjsko praćenje provedbe dogovora od strane organizacije civilnog društva.

Komisija je, u bliskoj suradnji s organizacijom Transparency International, odlučila testirati taj alat u nekoliko projekata sufinanciranih sredstvima EU-a. U svibnju 2015. objavljen je poziv na izražavanje interesa za sudjelovanje u inicijativi, usmjeren kako na tijela javne uprave (tijela koja upravljaju fondovima EU-a ili korisnici potpore EU-a) tako i na aktere iz civilnog društva. Zaprimiteljni odgovori nadmašili su očekivanja. Ukupno je Komisija primila 56 zahtjeva iz 13 država članica, od kojih se 25 odnosilo na organizacije civilnog društva, a 31 na javna tijela. Projekti koji su ušli u izbor sada se pripremaju za fazu provedbe.

Očekuje se da će probna inicijativa dogovora o očuvanju integriteta promicati načela dobrog upravljanja kao što su povećana transparentnost i ušteda troškova. Iskustvo je pokazalo da se troškovi ugovora u projektu mogu smanjiti i do 30% zbog strožih postupaka javne nabave.

Pomoć u izbjegavanju najčešćih pogrešaka u javnoj nabavi

Dogovori o očuvanju integriteta nisu jedina inicijativa usmjerena na javnu nabavu u projektima koje sufinancira EU. Centar kompetencija za izgradnju administrativnih kapaciteta uvrstio

je ovo područje među svoje glavne prioritete iz nekoliko razloga. Javna nabava čini oko 19% BDP-a Europske unije. Procjenjuje se da oko 48% sredstava Europskih strukturnih i investicijskih fondova ide kroz javnu nabavu i da upravo tu dolazi do najvećih problema. Pogreške u javnoj nabavi mogu dovesti do značajnih financijskih korekcija i financijskih gubitaka. U većini slučajeva do pogrešaka dolazi zbog nedostatka iskustva u primjeni složenih pravila, no Komisija pomaže manje iskusnim naručiteljima u državama članicama putem jednostavnog vodiča sa savjetima o tome kako izbjeći najčešće greške prilikom javne nabave radova, usluga ili roba uz sufinanciranje EU-a.

„Savršenstvo se ne može postići, ali ako stremimo k savršenstvu, možemo postići izvrsnost”

Jedno je od načela dobrog upravljanja usmjerenost na trajno usavršavanje. Pažnja je sada usmjerena na nove programe za razdoblje 2014. – 2020., a Komisija čini sve kako se greške iz prošlosti ne bi ponavljale. Cilj je započeti novo programsko razdoblje s poboljšanim strukturama, vještinama i učinkovitošću. To je potrebno ne samo radi izvlačenja maksimalne vrijednosti iz javnih sredstava nego i radi stvaranja rasta i novih radnih mjesta, povjerenja u institucije i vjerodostojnost politike.

►SAZNAJTE VIŠE

Poboljšanje ulaganja sredstava i upravljanja fondovima:
<http://europa.eu/IVJ96UM>

► INFORMIRANJE O FONDovima EU-A NA LOKALNOJ RAZINI

Koliko je građana svjesno prilika i učinaka koje Europski strukturni i investicijski fondovi donose u njihovu regiju?

Da bi materijalna ulaganja kroz regionalnu i urbanu politiku (351,8 milijardi eura za razdoblje 2014. – 2020.) imala veću vidljivost, Europska komisija, upravljačka tijela i informacijska služba Europe Direct poduzimaju zajedničke komunikacijske napore. Cilj je informirati potencijalne korisnike o mogućnostima financiranja te privući pažnju građana na konkretne rezultate ostvarene na lokalnoj razini.

Djelovanje na lokalnoj razini

Tijekom 2015. godine Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku stavlja veći naglasak na „djelovanje na lokalnoj razini”, poduzimajući aktivnosti u suradnji s relevantnim nacionalnim partnerima. Seminari i informativni sastanci organiziraju se u različitim državama EU-a na temu kvalitetnijeg informiranja o kohezijskog politici.

Njemačka, Italija, Švedska, Bugarska, Grčka i Ujedinjeno Kraljevstvo predvodnici su u organiziranju takvih događaja, a Španjolska, Hrvatska i Rumunjska već su najavile kako namjeravaju slijediti njihov primjer do kraja 2015. godine.

U Italiji i Bugarskoj seminari za komunikatore organizirani su u kombinaciji sa seminarima za nacionalne i lokalne novinare. Na tim događajima mediji su informirani o prioritetima kohezijske politike i ciljevima za razdoblje 2014. - 2020. te o tome kako oni pomažu regijama u stvaranju novih radnih mjesta i rasta kroz ciljane investicije.

Na posljednjem sastanku mreže INFORM (Lille, lipanj 2015.) komunikatori ERDF-a govorili su prije svega o političkim prioritetima Junckerove Komisije. Govornici i stručnjaci iz država članica i raznih službi Komisije, uključujući i Glavnu upravu za regionalnu i urbanu politiku, objasnili su vezu između investicijskog plana za Europu, jedinstvenog digitalnog tržišta,

INFORM I INIO

INFORM je mreža koja u koordinaciji Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku djeluje na razini EU-a i okuplja komunikacijske službenike zadužene za informiranje o ulaganjima u okviru ERDF-a i Kohezijskog fonda u državama članicama. INIO je mreža nacionalnih koordinatora za komunikaciju u okviru Europskog socijalnog fonda koju koordinira Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje.

Cilj je tih mreža povećati vidljivost projekata koje sufinancira EU kroz razmjenu iskustava i dobrih praksi. Kroz njih se nastoji povećati kvaliteta komunikacije radi povećanja svijesti u široj javnosti o koristima politika.

gospodarstva s niskim udjelom ugljika i energetske unije te doprinos kohezijske politike tim prioritetima.

Predstavljanja operativnih programa

Države članice i upravljačka tijela odgovorni su za izradu komunikacijske strategije svakog operativnog programa u roku od šest mjeseci nakon usvajanja. Iako Europska komisija ne mora formalno odobriti strategiju, ona mora biti obaviještena o njoj i zaprimiti je putem službenog elektroničkog alata za upravljanje Europskim strukturnim i investicijskim fondovima SFC2014.

Tijekom prve polovine 2015. usvojeno je 40% komunikacijskih strategija OP-a, dok će ostale biti odobrene do početka 2016. godine.

Iako Europska komisija potiče suradnju na komunikacijskim aktivnostima između različitih fondova, države članice i upravljačka tijela mogu odabrati pristup koji najviše odgovara

„Imamo jedan jednostavan, ali ambiciozan cilj – iskoristiti rekordno velik iznos sredstava EU-a kako bi napravili još jedan civilizacijski iskorak. Svaki zlot iz ukupnog iznosa od 500 milijuna bit će mudro uložen.“

► EWA KOPACZ – PREDsjednica POLJSKE VLADE

nacionalnim i regionalnim okolnostima (centralizirane ili decentralizirane, odnosno usmjerene na jedan fond ili više njih). I doista, različiti pristupi se i koriste: primjerice, jedinstvena komunikacijska strategija kojom su obuhvaćeni svi ESI fondovi (npr. Bugarska, Malta, regija Lacij u Italiji), jedinstvena strategija za programe ERDF-a i ESF-a kao i posebne strategije za pojedine operativne programe i fondove.

Predstavljanja operativnih programa ključne su komunikacijske prilike i trebaju biti usmjerena na najširu moguću publiku, uključujući i medije. Poljska, kojoj je dodijeljen najveći iznos iz investicijskog proračuna EU-a za razdoblje 2014. – 2020. – ukupno 89 milijardi eura za sve ESI fondove – organizirala je svečanost u nazočnosti predsjednice vlade **Ewe Kopacz** i čelnika 16 poljskih regija. Čelnici regija simbolično su primili usvojene operativne programe od ministrice regionalnog razvoja **Marije Wasiak** i povjerenice za regionalnu politiku **Corine Crețu**. Događaj održan u veljači 2015. popratio je velik broj prisutnih predstavnika medija.

Još jedno inovativno predstavljanje organizirano je u okviru programa Interreg Europe: konferencija na kojoj se u Bologni (Italija) okupilo 850 donositelja politika i stručnjaka, kao i velik broj sudionika putem interneta (1 200). Više od 2 000 ljudi sudjelovalo je na 130 sastanaka s ciljem umrežavanja, kako izravno tako i putem društvenih medija.

Za programe u okviru kojih još nije odobrena komunikacijska strategija također se preporučuje organizacija predstavljanja

PRAVILA O INFORMACIJAMA I KOMUNIKACIJI

Saznajte više o pravilima o informacijama i publicitetu, uključujući i korištenje logotipa.

► Internetska stranica na web-mjestu Inforegio posvećena pravilima o informacijama i komunikaciji, uključujući propise: www.ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/communication/legislation/

► Na zahtjev korisnika, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku dala je primjere upotrebe grba (logotipa) EU-a i upućivanja na fond u verzijama na svim jezicima:

www.ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/logos/

► Praktična primjena pravila o informacijama i komunikaciji ponekad dovodi do nedoumica. Kao pomoć upravljačkim tijelima na web-mjestu Inforegio dostupan je dokument s često postavljanim pitanjima o pravilima komunikacije koji se periodično ažurira (oko odgovora usuglašavaju se Glavna uprava za zapošljavanje, socijalna pitanja i uključivanje te Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku):

www.ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/communication/qa_comm.pdf

jer su se takvi događaji pokazali značajnima u smislu privlačenja pažnje potencijalnih korisnika na nove mogućnosti financiranja kao i povećanja javne svijesti o postignućima prethodnih programa.

► SVIJEST I PREDODŽBE GRAĐANA O REGIONALNOJ POLITICI EU-A

REZULTATI NAJNOVIJEG EUROBAROMETRA

Kao glavno investicijsko oruđe Europske unije, regionalna politika ima važnu ulogu u smanjenju ekonomskih i socijalnih razlika između europskih regija te stvaranju rasta i novih radnih mjesta. Svake dvije do tri godine Komisija provodi anketu o svijesti i percepciji građana o regionalnoj politici EU-a. Najnovije istraživanje provedeno u lipnju 2015. daje odraz trenutnog javnog mišljenja.

Anketa je pokazala da je svijest o regionalnoj politici EU-a i dalje stabilna i u skladu sa sličnim anketama iz 2010. i 2013.: 34% ispitanika čulo je za projekte koje sufinancira EU u njihovom okruženju.

► **SAZNAJTE VIŠE**

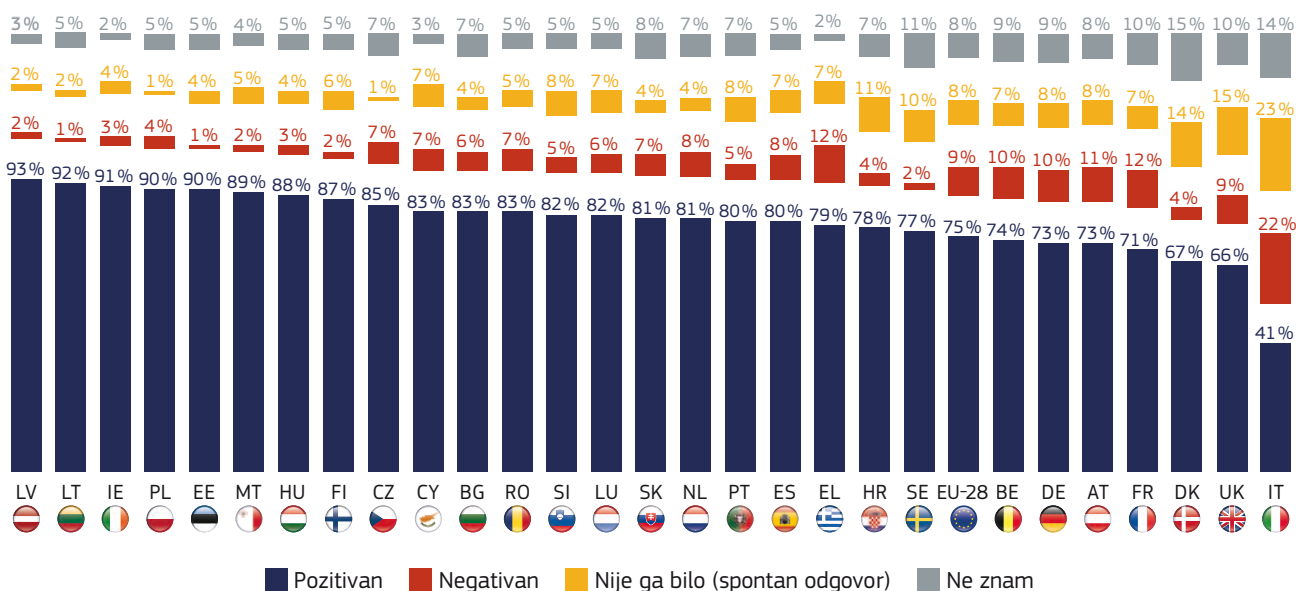
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb83/eb83_en.htm

UČINAK PROJEKATA

Dobre vijesti: tri četvrtine građana koji znaju za regionalnu politiku EU-a vjeruje u pozitivan učinak projekata. Taj ohrabrujući rezultat naglašava ogroman komunikacijski potencijal projekata regionalne politike EU-a. S obzirom na rezultate po pojedinim državama, pozitivne stope percepcije veće od 90% zabilježene su u Latviji, Litvi, Irskoj, Poljskoj i Estoniji.

PITANJE

Imajući u vidu sve projekte za koje ste čuli, smatrate li da potpora ima pozitivan ili negativan utjecaj na razvoj vašeg grada ili regije?

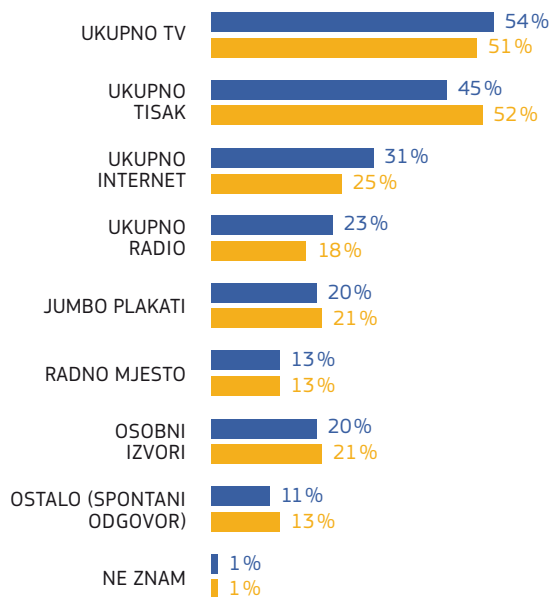
MEDIJI

Putem kojih medijskih izvora građani saznaju za projekte regionalne politike EU-a? Televizija, koju je navelo više od pola ispitanika (54%), je zamijenila novine (45%) kao glavni izvor informacija o projektima koje sufinancira EU. Internet i radio također su u porastu. Istraživanje pokazuje i da je internet glavni izvor vijesti o regionalnim projektima EU-a u dobnoj skupini od 15 do 39 godina (41%).

PITANJE

Gdje ste čuli za to? Prvi puta? A zatim? (moguć je odabir više odgovora)

▶ % EU-28

ANKETA: ■ Lipanj 2015. ■ Rujan 2013.

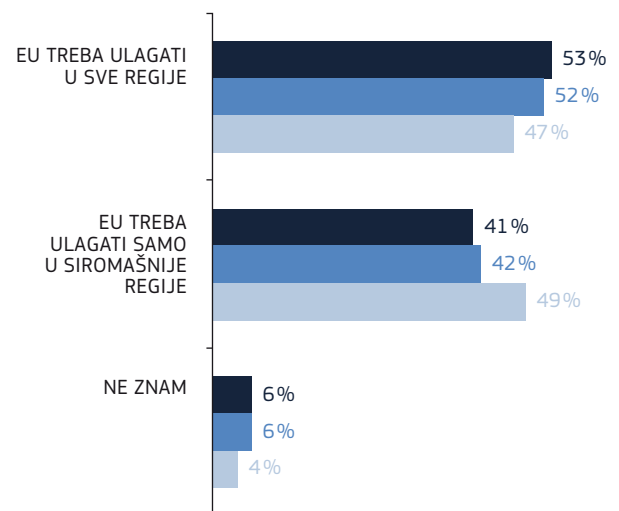
POTPORA

Većina građana vjeruje da EU treba nastaviti ulagati u sve svoje regije. Anketa je pokazala i da većina građana u 18 od 28 država članica podržava to mišljenje, uključujući građane država s velikim brojem bogatih regija (npr. Finska, Švedska, Luksemburg, Njemačka, Austrija).

PITANJE

Europska regionalna politika podupire projekte gospodarskog razvoja u svim regijama. Po vašem mišljenju, treba li EU nastaviti ulagati u sve regije ili se usredotočiti na siromašnije?

▶ % EU-28

ANKETA: ■ Lipanj 2015. ■ Rujan 2013. ■ Lipanj 2010.

INVESTICIJSKI PRIORITETI

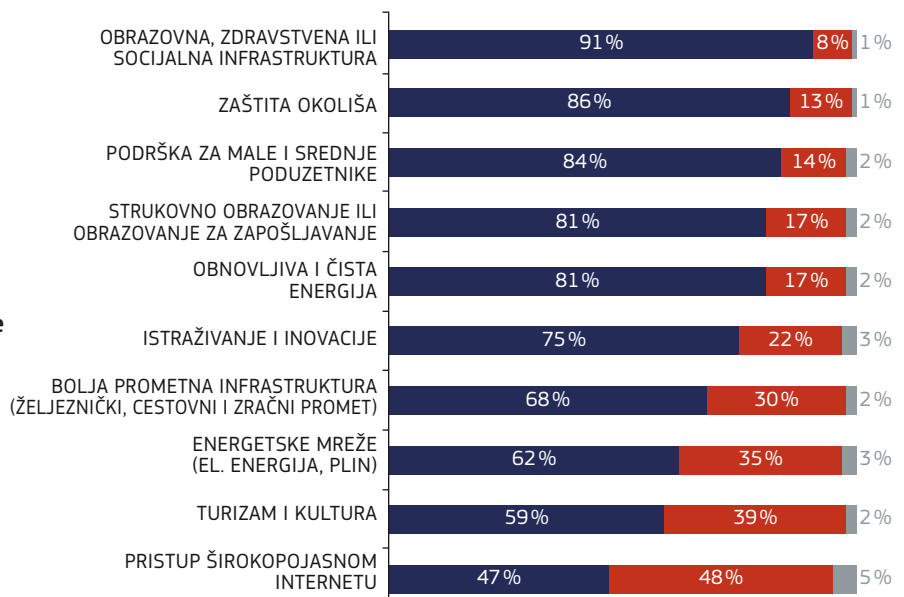
Građani smatraju da investicijski prioriteti trebaju biti obrazovna, zdravstvena ili socijalna infrastruktura, zaštita okoliša i MSP-i.

PITANJE

Regionalna politika EU-a može se usmjeriti na različita područja. Koje od sljedećih primjera smatrate više, a koje manje važnima za vaš grad ili regiju?

▶ % EU-28

■ Važno
■ Manje važno
■ Ne znam

▶ PREOBRAZBA REGIONALNIH GOSPODARSTAVA KROZ PAMETNU SPECIJALIZACIJU – PUT NAPRETKA

Globalna ekonomska kriza dovela je do gospodarske stagnacije i značajnog pada ulaganja u Europskoj uniji. Stoga je Europska komisija usvojila makroekonomsku politiku koja se temelji na „čarobnom trokutu” investicija, strukturne reforme, i fiskalne odgovornosti.

Ekonomska kriza doprinijela je prekidu konvergencije u Europi, što otežava oporavak i budući rast. Oporavak konvergencije izazov je za Europu. Strategije pametne specijalizacije mogu biti snažan instrument fokusiranja resursa za istraživačku, inovacijsku i industrijsku obnovu u regijama na specifičnim područjima koja im daju komparativnu prednost u mogućnostima budućeg rasta za Europu, tako da sve regije mogu uživati rast i stvaranje novih radnih mjesta uz smanjenje nerazmjera.

Priča o rastu: premošćivanje investicijskog jaza

Među dostupnim europskim investicijskim alatima je i novi Europski fond za strateška ulaganja (EFSI), čiji je cilj dodijeliti 315 milijardi eura u razdoblju 2015. – 2017. kao kratkoročni poticaj jačanju potražnje i povećanju dugoročnog ekonomskog potencijala.

Međutim, procjenjuje se da EFSI može pokriti samo jednu trećinu investicijskog jaza nastalog uslijed krize te će on poglavito biti relevantan za velike projekte. U svrhu potpore strateškim ulaganjima, kroz Europske strukturne i investicijske (ESI) fondove osiguran je investicijski paket od 450 milijardi eura za razdoblje 2014. – 2020.

Oni će generirati i najmanje 150 dodatnih milijardi eura javno-privatnih investicija, što će ukupno iznositi 600 milijardi

ŠTO JE PAMETNA SPECIJALIZACIJA?

To je strateški pristup u kojem se prioritet daje javnim ulaganjima u razvoj i inovacije s ciljem gospodarske preobrazbe regija, jačanja konkurentskih prednosti i iskorištavanja tržišnih prilika u novim lancima vrijednosti. Regionalne inovacijske strategije za pametnu specijalizaciju (RIS3) postale su preduvjet razvoja operativnih programa u okviru europske kohezijske politike.

eura iskorištenih sredstava. Oko 80% tih sredstava bit će usmjereno na slabije razvijene regije koje su posebice pogođene recesijom.

Više od 160 milijardi eura iz ESI fondova programirano je za potporu ulaganjima u razvoj i inovacije, informacijsko-komunikacijske tehnologije, konkurentnost MSP-a i prelazak na gospodarstvo s niskim udjelom ugljika. Budući da se gospodarski rast posljednjih desetljeća veže uz produktivnost i inovativnost, to će biti glavni čimbenici koji će osigurati nova, održiva radna mjesta.

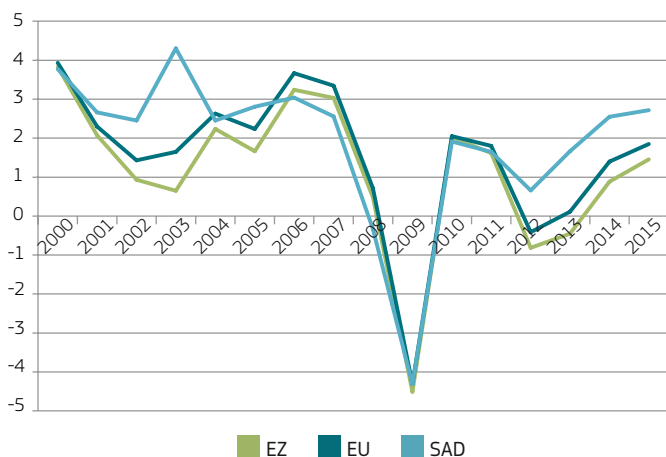
Pametnom specijalizacijom do preobrazbe

Kroz strategiju RIS3, reformirana kohezijska policija zauzela je važnu ulogu u europskoj strategiji rasta za ubrzanje ekonomske integracije, industrijsku preobrazbu i stvaranje otpornijih gospodarstava.

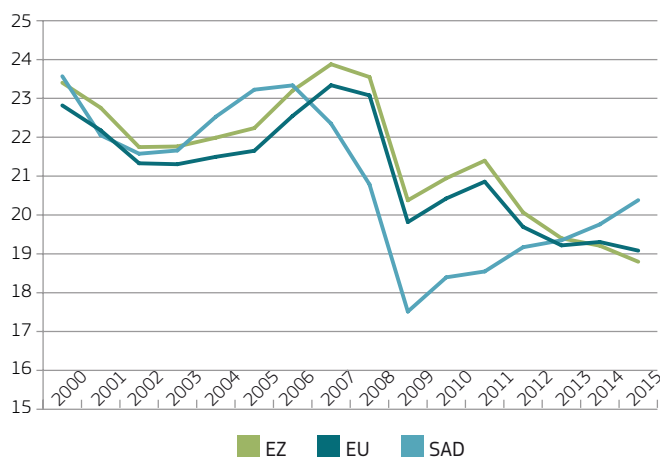
Ona treba dovesti i do oporavka konvergencije u Europi uz pametnu specijalizaciju koja će omogućiti regijama u različitim

BDP I ULAGANJA 2000. – 2015. ⁽¹⁾

▶ RAST BDP-a (%)

▶ ULAGANJA (% BDP-a)

Iako se rast BDP-a ubrzao u Europi, ulaganja su daleko ispod razina prije krize. Grafikoni sadrže usporedbu podataka za eurozonu, EU-28 u cjelini i SAD.

Izvor: Europski politički strateški centar, MMF, Eurostat

razvojnim fazama da ostvare veću dodanu vrijednost. Nadalje, pametna specijalizacija omogućuje manje razvijenim regijama velike skokove u lancu vrijednosti kroz iskorištavanje lokalnog potencijala na globalnim tržištima.

Zahvaljujući činjenici da je pametna specijalizacija postala preduvjet u procesu planiranja ESI fondova, većina regija sada ima strategije ⁽²⁾ zasnovane na temeljitoj analizi regionalnih razvojnih izazova i prilika kao i poseban proces „poduzetničkog otkrivanja”. Navedeni pristup uvodi poslovni pristup od najniže razine prema najvišoj u utvrđivanju budućih područja rasta za inovativnost.

Iako je razvoj strategija pametne specijalizacije općenito pozitivan i osigurava novi početak za regionalnu politiku ⁽³⁾, pregovori o ispunjenju tog *ex ante* uvjeta bili su puni izazova, primjerice u pogledu broja utvrđenih prioriteta područja i kvalitete procesa poduzetničkog otkrivanja.

Brojne regije, posebice one koje su teško pogođene krizom, vide pametnu specijalizaciju kao prikladan odgovor na smanjenje javnih sredstava. Omogućuje im „rješavanje krize na sustavan način, zamjenom kvantitete kvalitetom” ⁽⁴⁾, odnosno pažljivim praćenjem učinka ulaganja umjesto pukog

usmjeravanja na rast izdataka za IIR i „povećanje otpornosti kako bi bili bolje pripremljeni za sljedeću krizu”.

Provedba strategije RIS3: pet izazova

Sljedeći je korak postići funkcioniranje pametne specijalizacije u čitavoj Europi. Pet je ključnih elemenata za provedbu strategija pametne specijalizacije i poticanje kratkoročnog oporavka kao i srednjoročne i dugoročne konkurentnosti.

- ▶ **1. Identificiranje konkretnih investicijskih projekata** radi ubrzanja preobrazbe. Države članice i regije trebaju raditi na zalih strateških projekata koji će promicati zajednička ulaganja u nove lance vrijednosti temeljene na nacionalnim/regionalnim prioritetima pametne specijalizacije i vodećim europskim inicijativama.
- ▶ **2. Korištenje tekućeg procesa poduzetničkog otkrivanja**, pri čemu se industrijski i istraživački dionici aktivno uključuju da bi pomogli u što boljem prilagođavanju prioriteta područja i strategija novim kretanjima na tržištu.
- ▶ **3. Praćenje i vrednovanje učinka** za uspješnu provedbu politika. To bi se trebalo tumačiti manje u smislu *ex post* nadzora, a više u smislu proaktivnog alata za učenje kao podrške tekućem procesu poduzetničkog otkrivanja i razvoju strategija.

(1) <http://ec.europa.eu/epsc/pdf/presentations/040615vinhassouza.pdf>

(2) Novi krajobraz prioriteta područja regionalne pametne specijalizacije dokumentira se kroz bazu podataka EYE@RIS3.

(3) Zaključak je istraživanja Instituta Fraunhofer da je pametna specijalizacija dovela do značajnog obnavljanja kulture regionalnog planiranja i boljeg razumijevanja regionalnih potencijala: www.isi.fraunhofer.de/isi-wAssets/docs/p/de/vortragsfolien/regionen_cluster/S3_Projekt_2014_final.pdf

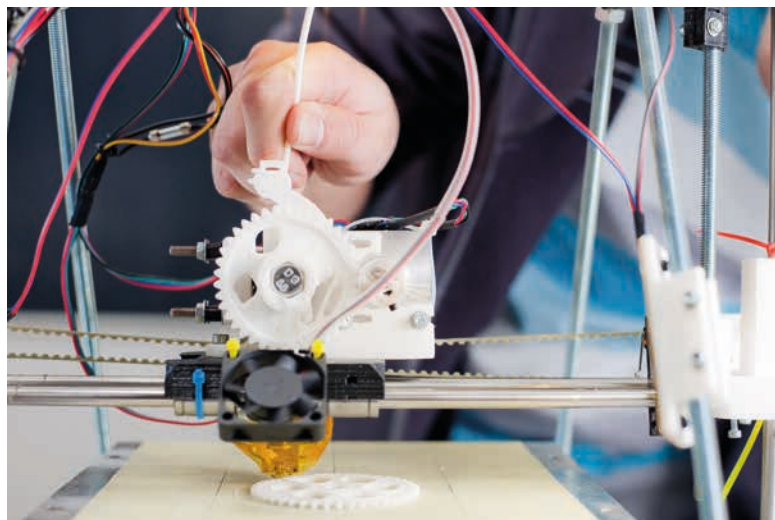
(4) Izjava Marte Marin iz izaslanstva baskijske vlade na treningu GU-a za regionalnu i urbanu politiku iz područja pametne specijalizacije, Bruxelles, 25. lipnja 2015.

PRIMJERI PILOT-PROJEKATA

▶ VISOKOUČINKOVITA PROIZVODNJA KROZ 3D ISPISIVANJE

3D ispisivanje ima potencijal dovesti do revolucije u proizvodnji i preobraziti nekoliko industrija kao i stvoriti nove lance vrijednosti i industrijske djelatnosti. Međutim, postoji još puno prepreka za prihvaćanje tehnologije i širenje novih primjena.

S ciljem bržeg stvaranja tržišta, pilot-projekt u okviru IV-a započet je u rujnu 2014. i trenutno obuhvaća 22 regije EU-a. Podržan je sredstvima COSME-a u svrhu proširenja analize lanaca vrijednosti na još 40 regija, uključujući manje razvijene regije. Nakon testiranja metodologije, sljedeći su koraci usmjereni na konkretne zajedničke investicije uz sudjelovanje industrije. Početni koraci doveli su do šest prijedloga platformi koje povezuju različite lance vrijednosti u mrežu: dva se odnose na automobilsku industriju, po jedan na industriju strojeva i tekstila, a dva na kreativne industrije. Stvaranje mreža napredovalo je do faze pripreme prvog posredničkog događaja koji će biti usmjeren na davanje konkretnih vrijednosnih prijedloga i potvrdu posvećenosti industrija demonstracijskim projektima.

- ▶ **4. Otkrivanje i iskorištavanje sinergija** s drugim okvirima i instrumentima financiranja. Stvaranje usklađenih politika koje se međusobno podupiru i nisu fragmentirane.
- ▶ **5. Uključivanje prekogranične, transnacionalne i međuregionalne dimenzije** radi stvaranja ekonomija razmjera i opsega koje bolje ostvaruju pojedinačne i zajedničke potencijale. Postojeći instrumenti kao što je Interreg fokusirani su na koordinaciju prilika koje pametna specijalizacija nudi kako bi utjecali na operativne programe pojedinih država, primjerice kroz suradnju u okviru međunarodnih klastera.

Šire od vlastite regije: inicijativa Vanguard

Jačanje novih djelatnosti, preobrazba postojećih i posljedično stvaranje novih radnih mjesta provodit će se kroz pametna ulaganja u europske lance vrijednosti. Stoga su potrebna međuregionalna zajednička ulaganja radi proširenja regionalnih napora. Iako je manje izražena u većini nacionalnih i regionalnih RIS3 strategija, međuregionalna dimenzija pametne specijalizacije dobiva na zamahu, predvođena mrežama kao što je inicijativa Vanguard.

28 regija inicijative Vanguard (IV) ⁽⁵⁾ preuzelo je političku obvezu na visokoj razini radi suradnje na provedbi svojih strategija pametne specijalizacije i maksimalnog iskorištavanja pojedinačnih i zajedničkih potencijala. One identificiraju područja u kojima suradnja može poslovnim mogućnostima donijeti ekonomije razmjera.

Kroz pet tematskih pilot-projekata započelo je istraživanje novog pristupa, od kojih je svaki posvećen određenom području koje će privući zainteresirane strane iz industrije:

- ▶ Energetske primjene u teškim uvjetima – vodeće regije: Škotska (UK) i Baskija (ŠPA).
- ▶ Visokoučinkovita proizvodnja kroz 3D ispisivanje – vodeće regije: Flandrija (BE) i Južna Nizozemska (NIZ).
- ▶ Učinkovita i održiva proizvodnja – vodeće regije: Katalonija (ŠPA) i Lombardija (ITA).
- ▶ Biotehnološka ekonomija – vodeće regije: Randstad (NIZ) i Lombardija (ITA).
- ▶ Nanotehnologija – vodeće regije: Skåne (ŠVE) i Tampere (FIN).

⁽⁵⁾ Inicijativa Vanguard za novi rast kroz pametnu specijalizaciju mreža je regija s političkim ciljem jačanja uloge regija u europskoj inovacijskoj i industrijskoj politici kroz uzornu provedbu pametne specijalizacije. Inicijativa je pokrenuta u studenom 2014. na konferenciji visokih dužnosnika o pametnoj specijalizaciji koju je organizirala GU za regionalnu i urbanu politiku u suradnji s Flandrijom. Više informacija: www.s3vanguardinitiative.eu/

▶ NAPREDNA PROIZVODNJA ZA ENERGETSKE PRIMJENE U TEŠKIM (POMORSKIM) UVJETIMA

Pomorsko gospodarstvo ima značajan potencijal rasta ne samo u primorskim regijama nego i u onima sa specijalističkim vještinama i tehnološkim kapacitetima relevantnima za lance vrijednosti plavog rasta. Ovim projektom IV-a nastoje se iskoristiti prilike fokusiranjem na specijaliziranu opremu i dijelove za pomorske izvore obnovljive energije i izvlačenje resursa.

Europski lanci vrijednosti u tom području nisu dobro integrirani, a razmjena znanja je slaba. Radi stvaranja što većeg broja prilika za zajedničke lance vrijednosti, timovi sastavljeni od predstavnika regionalnih vlasti i klastera trenutno rade na tri izazova:

- ▶ **1) povezivanje sadržaja:** omogućivanje pristupa istraživačkoj infrastrukturi malim i srednjim tvrtkama svih regija IV-a;
- ▶ **2) povezivanje dobavljača:** otvaranje lanaca nabave i poticanje MSP-a na suradnju;
- ▶ **3) povezivanje partnera:** stvaranje međuregionalnih industrijskih konzorcija za razvoj proizvoda i usluga.

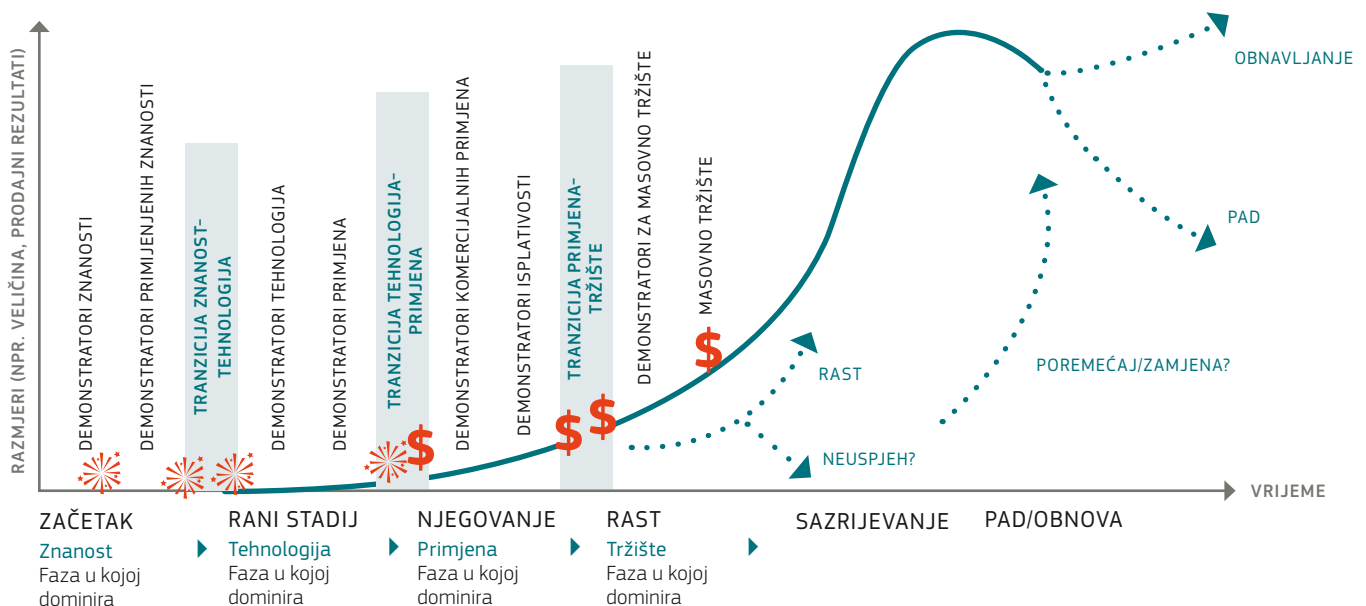
Cilj je pilot projekata ubrzati tržišno prihvaćanje inovativnih tehnologija u naprednoj proizvodnji kroz uspostavu industrijski vođenih međuregionalnih platformi za demonstraciju. To će se postići povezivanjem i unaprjeđivanjem postojećih inicijativa između regija, što će omogućiti širenje aktivnosti, pristup širim zajednicama vodećih korisnika i osigurati jasnu dodanu vrijednost u odnosu na postojeće stanje.

Metodologija IV-a za prekogranično poduzetničko otkrivanje i analizu lanaca vrijednosti slijedi proces širenja koji se temelji na susljednim fazama:

- ▶ **1) dobivanje informacija** kroz mapiranje potencijala regija u novim lancima vrijednosti te identificiranje ključnih aktera;
- ▶ **2) povezivanje** međusobno podudarnih aktera;
- ▶ **3) demonstracija** rješenja koja približavaju tehnološke primjene tržištu;
- ▶ **4) komercijalizacija** kroz zajedničko ulaganje u komercijalnu provedbu.

Pilot projekti inicijative Vanguard promiču međuregionalnu suradnju kako bi demonstrirali kvalitetu rješenja i potencijal za tržišnu primjenu. IV je razvila i alate za ubrzanje procesa definiranja konkretnih projekata za demonstratore. Metodologija koristi pristup matrice u kojem se „vertikalna” dimenzija za pripremu primjera za demonstraciju u lancima

ZAJEDNIČKA DEMONSTRACIJA ZA UBRZANJE PROMJENA

Demonstratori su ključni u prelaženju između različitih faza u životnom ciklusu (nove) industrije. Razvoj sljedeće faze može krenuti tek kad su ispunjeni demonstracijski uvjeti.

vrijednosti kombinira s „horizontalnom” dimenzijom pružanja zajedničkih usluga za funkcioniranje ekosustava (npr. mapiranje, posredovanje, planiranje, kombiniranje).

Sljedeći koraci: strateška partnerstva klastera za zajednička ulaganja

Navedeni pilot-projekti sada su u ključnoj fazi povezivanja aktera preko novih europskih lanaca vrijednosti. Da bi taj proces bio lakši, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku podupire održavanje skupa za povezivanje stručnjaka početkom 2016. s ciljem ubrzanja provedbe pilot-projekata IV-a.

U suradnji s Platformom za pametnu specijalizaciju, Glavna uprava planira i konsolidirati metodologiju inicijative Vanguard u zbirku alata za međuregionalno poduzetničko otkrivanje s ciljem njihove šire primjene. To će potaknuti nove pristupe za provedbu koordiniranih strategija pametne specijalizacije u brojnim regijama. Pored toga, pomoći će i u transnacionalnoj/ međuregionalnoj koordinaciji prilikom osmišljavanja i provedbe

► Sudionici skupa „GROW your REGION”.

KAKO PAMETNA SPECIJALIZACIJA MOŽE PREOBRAZITI I MODERNIZIRATI EUROPSKE REGIJE

SASKA, NJEMAČKA: Strateška javno-privatna ulaganja uspješno su modernizirala tradicionalnu industriju mikroelektronike, čime je stvorena „silikonska Saska”, danas najveći europski klaster mikroelektronike.

PODKARPATSKO VOJVODSTVO, POLJSKA: Sedamdesetogodišnja tradicija zrakoplovne industrije koja je gotovo iščezla pretvorena je javno-privatnom intervencijom u klaster Avijacijska dolina koji sada izvozi dijelove i gotove proizvode diljem svijeta.

SJEVERNA ŠVEDSKA: Udaljena i hladna regija pretvorena je u vrijedno područje koje je privuklo glavne proizvođače automobila s pogonima za ispitivanje automobila tvrtki Daimler, Volkswagen, Toyota, General Motors, Ford, Fiat, Peugeot, Saab i Hyundai.

SJEVERNA KARELIJA, FINSKA: Strateška ulaganja i uspješno povezivanje klastera s područjima kao što su proizvodnja videoigara i strojeva preobrazili su tradicionalnu drvenu industriju u bioekonomsku drvenu industriju temeljenu na kompetencijama. Radi se o vodećoj regiji u području drvne bioenergije, decentraliziranog biorafiniranja te drvnih materijala, šumarstva itd.

operativnih programa, što se još uvijek smatra slabošću usprkos snažnom poticanju veće makroregionalne koordinacije kroz makroregionalne strategije EU-a ⁽⁶⁾.

Ključno će biti motivirati i osnažiti niz strateških transnacionalnih i međuregionalnih inicijativa, ali uz pristup odozdo prema gore u razvoju i zajedničkom stvaranju lanaca vrijednosti. Inicijative će poduprijeti regije i regionalni akteri, ali će ih provoditi klasteri i industrije. Stoga je sada potrebno na više razina uvesti mehanizam potpore za europske ekosustave klastera.

Radi poticanja većeg broja regija i programa na usvajanje industrijski vođenog pristupa i prelaska na strateška partnerstva klastera, Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku i Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike organizirala je skup „GROW your REGION” 27. i 28. travnja 2015 ⁽⁷⁾. Događaj je okupio 350 regionalnih donositelja politika i predstavnika klastera koji su razmatrali zajedničke pristupe u provedbi pametne specijalizacije i gospodarske preobrazbe kroz klasterne.

Skup je potvrdio potrebu za usmjerenijom i strateškom međuregionalnom suradnjom radi prelaska na sustavan pristup

(6) Na primjer, u revidiranom Akcijskom planu za područje Baltičkog mora (lipanj 2015.) jasno se ističe da je za potpuno iskorištavanje inovacijskog potencijala regije potrebno „više pametnih, međusektorskih i međuregionalnih partnerstava... sličnih naporima koje poduzima inicijativa Vanguard”. http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/communic/baltic/action_09062015_en.doc

(7) http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/en/conferences/grow_region/

u stvaranju zajedničkih ekosustava. Dvije spomenute Glavne uprave trenutno planiraju stručnu radionicu koja će se održati ove zime i na kojoj će se razmatrati moguće zajedničke aktivnosti radi promicanja partnerstava europskih klastera za pametnu specijalizaciju.

Suradnja s drugim službama Komisije obećava dodatne sinergije, primjerice:

- ▶ s GU-om za energetiku novoj platformi za pametnu specijalizaciju koja će podržati **energetsku uniju**;
- ▶ s GU-om za komunikacijske mreže, sadržaje i tehnologije o ulozi „regionalnih središta”, što je snažno prepoznato u provedbi **digitalne agende**;
- ▶ s GU-om za istraživanje i inovacije radi doprinosa novom **Akcijskom planu za kružno gospodarstvo** kroz relevantne strategije pametne specijalizacije.

Navedena kretanja pokazuju da mehanizmi potpore politika EU-a, a posebice regionalne politike, sada omogućuju regijama i klasterima stvaranje kapaciteta za preobrazbu gospodarstva te tako ubrzavaju konvergenciju razvijenosti regija.

Sljedeći je izazov uspostaviti koherentan sustav potpore sukladno zadatku povjerenice za regionalnu politiku **Corine Crețu** čiji je cilj maksimizirati sinergije između instrumenata politika.

Da bi se pomakle granice i ostvarile praktične sinergije, vodeća je uloga regionalnih vlasti i klastera ključna. Njima je potrebno omogućiti i podržati ih u razvoju strateških partnerstava za

KONFERENCIJA VISOKIH DUŽNOSNIKA O PROVEDBI STRATEGIJA PAMETNE SPECIJALIZACIJE LIPANJ 2016.

GU za regionalnu i urbanu politiku bit će domaćin ovog skupa na kojem će se analizirati europska i regionalna iskustva u razvoju pristupa pametne specijalizacije u posljednjih nekoliko godina, ocijeniti prvi rezultati pokretanja međuregionalne suradnje na toj osnovi, kao što je inicijativa Vanguard i europska partnerstva klastera, te razmatrati daljnji koraci.

Ključne teme rasprave bit će internacionalizacija strategija pametne specijalizacije, konvergencija politika klastera i pametne specijalizacije te sinergije u instrumentima potpore takvim aktivnostima u europskim inovacijskim ekosustavima.

zajednička ulaganja, u procesu od „kontakta do ugovora”, a time i u otvaranju novih poslovnih prilika i potencijala za rast.

▶ **SAZNAJTE VIŠE**
http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/information/publications/brochures/2014/smart-specialisation-and-europes-growth-agenda

▶ REGIOSTARS

PRIZNANJA REGIONALNIM
PROJEKTIMA KOJI RJEŠAVAJU
KLJUČNE IZAZOVE EUROPE

▶ PAMETAN RAST

*Oslobađanje potencijala rasta MSP-a
za digitalno gospodarstvo.*

▶ DIGITALNI TURIZAM

Wales (Ujedinjeno Kraljevstvo)

Projekt je doveo velške turističke MSP-e iz relativno slabe zastupljenosti e-poslovanja u doba digitalnog poslovanja.

▶ www.visitwales.com

▶ AGRIPIR

Europska teritorijalna suradnja – País Vasco, Katalonija (Španjolska), Midi-Pyrénées, Akvitanija (Francuska)

Projekt Agripir uveo je inovativne tehnologije u tradicionalnu poljoprivredu te povećao konkurentnost regije smještene na visoravnima Pireneja.

▶ www.agripir.com

▶ SKANDINAVSKI PROIZVOĐAČI VIDEOIGARA

Europska teritorijalna suradnja – Midtjylland (Danska), Västsverige (Švedska)

Kroz projekt se nudi poslovno savjetovanje i obrazovanje mladim poduzetnicima u području digitalnih igara.

▶ www.videndjurs.dk

▶ RAZVOJ TEHNOLOŠKOG PARKA TORUN

Kujawsko-Pomorskie (Poljska)

Vrhunska infrastruktura u tehnološkom parku Torun nudi potporu poduzetnicima koji razvijaju nova poduzeća.

▶ www.smartspace.io/en

Nagrade RegioStars već se osmu godinu dodjeljuju najinspirativnijim i najinovativnijim regionalnim projektima koji se provode uz potporu kohezijske politike EU-a.

Ovogodišnji finalisti, odabrani u četiri kategorije nagrada – „pametan rast”, „održiv rast”, „uključiv rast” i „CityStars” – rješavaju neke od prioritarnih problema s kojima se Europa trenutno suočava.

Neovisni žiri nagrada RegioStars, na čelu sa zastupnikom u Europskom parlamentu Lambertom Van Nistelrooijem, odabrao je 17 finalista između 143 prijave. Finalisti u svakoj kategoriji navedeni su u nastavku, uz poveznice putem kojih se može doznati više informacija o tim uspješnim i inovativnim projektima. Pobjednici će biti proglašeni na OPEN DAYS u Bruxellesu 13. listopada 2015.

▶ ODRŽIV RAST

*Mobilizacija ulaganja u energetske učinkovitost
u korist građana i društva.*

▶ MILD HOME

Europska teritorijalna suradnja – Gradišće (Austrija), Yugozapaden (Bugarska), Tesalija (Grčka), Közép-Dunántúl (Mađarska), Veneto, Emilia-Romagna (Italija), Vest (Rumunjska), Beograd (Srbija)

Partneri iz nekoliko država udružili su se kako bi razvili održivije metode gradnje i koncept eko sela.

▶ www.mildhome.eu/

▶ PICSA

Andaluzija (Španjolska)

Program održive gradnje u Andaluziji učinio je građevinski sektor regije ekološki prihvatljivijim i pomogao u stvaranju novih radnih mjesta.

▶ www.agenciaandaluzadelaenergia.es/ciudadania/programa-de-impulso-la-construccion-sostenible-de-andalucia/

▶ LONDONSKI ZELENI FOND

London (Ujedinjeno Kraljevstvo)

Sredstva EU-a i drugih javnih tijela povećavaju razmjere i brzinu izgradnje zelene infrastrukture u Londonu.

▶ www.leef.co.uk/

„Vrijedan je doživljaj vidjeti kako regionalna politika može pomoći inovativnim rješenjima kroz financiranje lokalnih aktera te im tako omogućiti da pretvore svoje vizionarske ideje u stvarnost.“

► LAMBERT VAN NISTELROOIJ – ZASTUPNIK U EUROPSKOM PARLAMENTU, PREDSJEDNIK ŽIRIJA NAGRADA REGIOSTARS 2015.

► UKLJUČIV RAST

Integracija u društvo osoba kojima prijete društveno isključivanje.

► PRILIKA ZA RAD

Prag, Střední Čechy, Severozápad (Češka)

Bivši zatvorenici i poslodavci okupljeni su da bi saznali što osobe koje izlaze iz zatvora mogu donijeti na radnom mjestu.

► www.rubikoncentrum.cz

► MOMENTUM

Irska

Projekt koji se provodi u čitavoj Irskoj pomaže dugotrajno nezaposlenim osobama da se vrate na posao.

► www.momentumskills.ie

► CENTRI OBITELJSKOG TIPA U BURGASU

Yugoiztochen (Bugarska)

Novi smještajni kapaciteti i socijalne usluge koji će osigurati bolji život djeci u nepovoljnom položaju.

► www.burgas.bg

► FIT FOR WORK

Wales (Ujedinjeno Kraljevstvo)

Zahvaljujući projektu „Fit for Work“, usmjerenom na jačanje fizičkog i psihičkog zdravlja, više od 1600 radnika skratilo je dugotrajno bolovanje.

► www.rcs-wales.co.uk

► DIRITTI A SCUOLA

Puglia (Italija)

Temeljem kombiniranog pristupa obrazovanja i socijalnih usluga ovaj je projekt drastično smanjio broj ranih prekida školovanja u regiji.

► www.pugliausr.it/default.aspx?Page=Office_Section&code=132&tipo=1

► CITYSTAR

Preobrazba gradova za buduće izazove.

► FÖRETAGSAMMA VH

Västsverige (Švedska)

Radi poticanja poslovnih aktivnosti i poduzetništva, kroz projekt se savještovalo mlade poduzetnike, poduzetnike početnike i etablirane tvrtke.

► www.foretagsammavastrahisingen.se

► IMAGINE

Europska teritorijalna suradnja – Severoiztochen (Bugarska), Gornja Bavarska (Njemačka), Syddanmark (Danska), Katalonija (Španjolska), Nord-Pas de Calais (Francuska), Emilia-Romagna (Italija), Nord-Vest (Rumunjska), Berkshire, Buckinghamshire i Oxfordshire (Ujedinjeno Kraljevstvo)

Osam gradova-partnera ujedinilo je lokalno stanovništvo i organizacije u razvoju održivijeg korištenja energije.

► www.imaginelowenergycities.eu

► TORRENT DELS MADUIXERS

Katalonija (Španjolska)

Suvremeni pogon za upravljanje otpadom smanjuje emisije CO₂ u Barceloni, istodobno nudeći nove javne prostore.

► <http://w2.bcn.cat/obres/es/europa>

► EUROGRAD CHAVES-VERÍN

Europska teritorijalna suradnja – Galicija (Španjolska), Norte (Portugal)

Dva grada udružila su se kako bi stvorili jedan „eurograd“ kroz zajedničku ponudu komunalnih usluga i sadržaja.

► <http://en.euroidadechavesverin.eu/>

► IMPLEMENT

Europska teritorijalna suradnja – Midtjylland (Danska), Västsverige (Švedska), Sør-Østlandet (Norveška)

Cilj je projekta povećati upotrebu bioplina u prometu i toplinarstvu kroz razvoj održivih inicijativa i alata.

► www.energibyenskive.dk

► SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

▶VAŠIM RIJEČIMA

STAJALIŠTA DIONIKA O KOHEZIJSKOJ POLITICI
ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2020.

Panorama
pozdravlja vaš
doprinos!

„Vašim riječima” rubrika je *Panorama* u kojoj dionici na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini iznose svoja stajališta o reformiranoj kohezivskoj politici te ukratko iznose svoje planove za razdoblje 2014. – 2020.

Panorama pozdravlja vaše doprinose na vašem jeziku, koje možemo objaviti u budućim izdanjima. Obratite nam se da biste se informirali o rokovima i smjernicama za svoj prilog.

▶regio-panorama@ec.europa.eu

▶IRSKA

▶UNAPRJEĐENJE
PROVEDBE
PROGRAMA U
„RAZVIJENIJOJ”
REGIJI

Iznimno se veselimo koristima koje će Regionalni operativni program „Border, Midland and Western (BMW) 2014. – 2020.” donijeti našoj regiji. Regija Border, Midland and Western većinski je ruralno područje, a s obzirom na to da je nedavno kategorizirana i kao „razvijenija” regija, naš novi program usmjeren je na manji broj prioriternih tema koje će mjerljivo utjecati na odabrane investicijske prioritete.

Pozdravljamo novi naglasak u programima za razdoblje 2014. – 2020. na ostvarivanje jasnih rezultata i radimo na djelotvornijoj provedbi programa kroz, primjerice, uvođenje elektroničke razmjene podataka (e-kohezija) i korištenje mogućnosti pojednostavljenih troškova. Novi će program povećati primijenjena istraživanja u regiji uz suradnju industrije, donijeti širokopoljasni internet velike brzine u svaki grad i selo, što će obuhvatiti 145 000 kućanstava, nastaviti podupirati do 15 000 poduzeća kroz lokalne poduzetničke urede (LPU) i Enterprise Ireland, povećati energetska učinkovitost

u više od 10 000 jedinica socijalnog stanovanja i kućanstava s niskim prihodima te podržati strategije održivog urbanog razvoja s ekonomskim, socijalnim i ekološkim koristima.

Program sufinanciran s 320 milijuna eura iz ERDF-a donijet će širi opseg potpore poduzećima u našoj regiji. To će uključivati izravnu potporu za istraživanja i inovacije te prilike za suradnju u istraživačkim programima i inovacijskim partnerstvima

s istraživačkim centrima kroz rad na istraživačkim projektima usmjerenima na specifične tvrtke. Kroz program će se nastaviti potpora mikropoduzećima kroz LPU-e u smislu poslovnih informacija, savjetodavnih usluga, jačanja kapaciteta, mentorstva i financijske pomoći kao i kroz program razvoja MSP-a za tvrtke koje se bave djelatnostima proizvodnje i međunarodnog pružanja usluga. Okruženje za razvoj MSP-a u regiji i potencijal za primjenu e-poslovanja također će se značajno povećati uvođenjem širokopojsnog interneta velike brzine u svim područjima gdje ta usluga još ne postoji.

Program predstavlja i strateški pomak od izgradnje istraživačke infrastrukture ka potpori primijenjenom istraživanju i komercijalizaciji, s većim naglaskom na sudjelovanje poduzetnika u financiranim istraživačkim projektima, sukladno irskoj strategiji pametne specijalizacije.

Provedba programa putem naših partnera u tijelima vlade, državnim agencijama, lokalnim vlastima i visokoobrazovnim ustanovama osigurat će učinkovitost mjera, uključujući odabir i odobravanje projekata, zahtjeve za plaćanja i izjave o troškovima, na korist odabranih nositelja projekata u regiji.

GERRY FINN – Direktor, Upravljačko tijelo Regionalnog operativnog programa „Border, Midland and Western 2014. – 2020.”

▶LITVA

▶ENERGETSKA UČINKOVITOST U LITVI: FINANCIJSKI INSTRUMENTI NA DJELU

Učinkovito korištenje energije ključan je pokretač zelene ekonomije i ušteda javnih i privatnih troškova. Stoga je energetska učinkovitost jedan od glavnih strateških ciljeva u litavskom Operativnom programu za ulaganja EU-a u razdoblju 2014. – 2020.

Pomak ka učinkovitijem korištenju energije

Energetska učinkovitost ubrzano raste posljednjih godina u Litvi; međutim, razine potrošnje energije još uvijek su daleko veće nego u brojnim drugim državama članicama. Jedan je od načina poboljšanja energetske učinkovitosti modernizacija starih stambenih zgrada, kojih u Litvi ima oko 37 000. U svrhu uspješnog upravljanja tim procesom, financijske instrumente za modernizaciju stambenih zgrada koristimo od 2009.

Od samog početka morali smo se nositi s različitim izazovima – ne samo u smislu financija nego i promjene čestog stava u javnosti da je modernizacija neučinkovita. Sada brojke govore za sebe i drago nam je da možemo reći: danas nastojimo održati visoku kvalitetu modernizacije, s obzirom na to da je potražnja za zajmovima veća od raspoloživih sredstava. Analiza pokazuje da je potrošnja energije nakon modernizacije u nekim zgradama manja za 50%. Međutim, energetska učinkovitost može se i mora mjeriti ne samo brojem obnovljenih zgrada ili primijenjenih sredstava energetske učinkovitosti. Tu se radi i o kvaliteti življenja te sigurnoj, zdravoj okolini.

Korištenje financijskih instrumenata

Fondovi i financijski instrumenti EU-a ključni su za taj proces. Godine 2009. osnovan je investicijski fond JESSICA s 227 milijuna eura namijenjenih modernizaciji stambenih zgrada. Budući da je primjena financijskih instrumenata u sektoru energetike ispunila očekivanja i da je niz pripremljenih

▶Obnova zgrada financirana sredstvima fonda JESSICA. Potražnja za financijskim sredstvima porasla je nakon što se pokazalo da obnova zgrada štedi energiju i troškove.

projekata pokazao da vlada velika potražnja,, osnovana su tri nova fonda u financijskom okviru razdoblja 2014. – 2020.: JESSICA II, Fond za modernizaciju stambenih zgrada (FMSZ) i Fond za energetske učinkovitost (FEU).

FMSZ je financijski instrument vrijedan 30 milijuna eura kojim upravlja Državna agencija za razvoj javnih ulaganja, dok je JESSICA II „fond svih fondova” (150 mil. eura) koji je osnovan za privlačenje velikih privatnih investicija radi boljeg iskorištavanja fondova EU-a i praćenja velikih potreba za ulaganjima.

Novoosnovani FEU (79 mil. eura) predviđen je za davanje zajmova za modernizaciju javnih zgrada te izdavanje jamstava za projekte ulične rasvjete. Zadaci fonda obuhvaćaju ne samo ulaganja u projekte nego i razvoj modela za inicijativu ESCO, koja se dosad nije u većoj mjeri provodila u Litvi. To će privući privatna ulaganja i donijeti iskustvo privatnih tvrtki te tako omogućiti djelotvornije korištenje sredstava EU-a i smanjiti rizike. Agencija za razvoj javnih ulaganja trenutno traži potencijalne investitore zainteresirane za ulaganja u litavske projekte energetske učinkovitosti.

U razdoblju 2014. – 2020. želimo iskoristiti prilike za povećanje povrata na ulaganja sredstava EU-a i u što većoj mjeri iskoristiti povratna sredstva. Stoga se planira šira primjena financijskih instrumenata. U izradi je analiza tržišnih potreba radi vrednovanja prilika i potencijala za financijske instrumente u drugim područjima javne infrastrukture, kao što je energetika, pročišćavanje voda, promet, cestovna infrastruktura, IT itd.

ALOYZAS VITKAUSKAS – Zamjenik ministra financija, Litva, predsjednik Nadzornog odbora litavskog Operativnog programa 2014. – 2020.

▶PORTUGAL

▶POVEĆANJE KONKURENTNOSTI NA AZORIMA

Azorski arhipelag sastoji se od devet naseljenih otoka u srednjem Atlantiku i prostire se u opsegu većem od 600 km. Značajke tog područja i njegovog gospodarstva

uvijek su svrstavale Autonomnu regiju Azori među najudaljenije regije, sukladno članku 349. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Za programsko razdoblje 2007. – 2013. Operativni program ERDF-a PROCONVERGENCIA ključan je element financiranja javnih investicija u Autonomnoj regiji Azori.

PROCONVERGENCIA je opsežan program koji uključuje široku lepezu potpora za osnovni pristup, kao što je obrazovna, socijalna i ekološka infrastruktura, uključujući alate za poticanje i potporu javnim ulaganjima i stvaranje vanjskih ekonomija za poslovanje regionalnih poduzeća. Različiti projekti održavaju postignute rezultate, primjerice:

- ▶ povezivanje zapadne skupine otoka s prstenom oko ostalih otoka podvodnim optičkim kabelom;
- ▶ izgradnja funkcionalnih građevina za Sveučilište Azori, uz širi skup projekata u mreži državnih škola;
- ▶ proširenje bolnice na otoku Faial, koja uslužuje velik broj korisnika iz središnje i zapadne skupine otoka;
- ▶ obnova i adaptacija svjetionika u centar za vulkanologiju, projekt koji je osvojio nagradu RegioStars 2011.;
- ▶ cestovna infrastruktura na otoku Terceira koja povezuje oceansku luku, ribarsku luku, zračnu luku i ključni industrijski park s gradom Angra do Heroísmo, glavnim upravnim središtem.

Ukupni trošak:
15 600 000 EUR
Doprinos EU-a:
7 400 000 EUR

▶ Pelete od biomase proizvedene na Azorima lokalna će poduzeća koristiti kao izvor energije za, primjerice, proizvodnju mlijeka.

Posebice u pogledu poticanja privatnih ulaganja, projekt „Proizvodnja peleta od biomase u Autonomnoj regiji Azori” savršeno odražava prioritete programa PROCONVERGENCIA:

- ▶ 1) prerada lokalnih sirovina;
- ▶ 2) proizvodnja regionalnog proizvoda korištenjem jednog od glavnih resursa regionalne ekonomije i
- ▶ 3) promicanje izvoza regionalnih proizvoda.

Uz takav poslovni plan, industrija raste dok se ograničenja na lokalnom tržištu uklanjaju te se uvodi pristup klastera u industriji koja je važna za regionalnu ekonomiju i pruža mogućnost internacionalizacije. Nositelj projekta, poduzeće NaturalReason, istodobno je dostavio tri projektne prijave za tri azorska otoka (São Miguel, Terceira i Pico) s potpuno neovisnim industrijskim pogonima i vlastitom upravom, od kojih će svaki biti dobavljač za vlastiti segment regionalnog tržišta i imati ovlaštenje za sklapanje ugovora o opskrbi u skladu sa svojim raspoloživim kapacitetima. Očekuje se da će na svakom otoku biti otvoreno po devetnaest novih radnih mjesta.

RUI AMANN – Upravljačko tijelo, Autonomna regija Azori

NEKA SE VAŠ
GLAS ČUJE

regio-panorama@ec.europa.eu

▶ NOVOSTI [UKRATKO]

JAVNO IZLAGANJE O ENERGETSKOJ UNIJI I PAMETNIM OTOCIMA

Mreža otočnih gospodarskih i industrijskih komora Europske unije INSULEUR održala je javno izlaganje 10. srpnja u Europskom gospodarsko-socijalnom vijeću. Pod nazivom „Europska unija i pametni otoci”, događaj je bio posvećen izazovima i prilikama s kojima se susreću otočni teritoriji u pogledu energetske politike.

Budući da je energetska unija među glavnim prioritetima Junckerove Komisije – usmjerena na pružanje sigurne, održive, konkurentne i povoljne energije svim građanima i poduzećima EU-a – brojni su otoci diljem EU-a posebni slučajevi, gdje su uvjeti u smislu infrastrukture i opskrbe energijom znatno drukčiji nego u kontinentalnoj Europi. Sa stanovništvom od 20 milijuna ljudi – oko 4% populacije EU-a – ti teritoriji predstavljaju važan dio europske energetske mreže.

Iako su otoci često udaljeni, slabo povezani i predstavljaju manji tržišni udio, oni često imaju velike potencijale u vidu obnovljivih izvora energije sunca, vjetra i mora. Štoviše, zahvaljujući malim i integriranim tržištima oni nude i idealnu situaciju za pilot-projekte energetske učinkovitosti.

Imajući u vidu 38 milijardi eura izdvojenih za projekte energetske učinkovitosti i obnovljive energije kroz ERDF i Europski fond za strateška ulaganja u razdoblju 2014. – 2020., otoci Europske unije mogu usvojiti pametne tehnike i postati istinski predvodnici u području održive energije.

▶SAZNAJTE VIŠE

www.insuleur.org/noticia.php?Cod_not=172

IZVJEŠĆA EU-KINA I EU-CELAC

Nedavno su na web-mjestu Inforegio objavljena dva nova izvješća o međunarodnim odnosima.

Prvo je izvješće o suradnji na politikama između EU-a i Kine za razdoblje od 2006. do 2015. koje nudi pregled devet godina suradnje na području regionalne politike između Glavne uprave za regionalnu i urbanu politiku Europske komisije i kineske Komisije za nacionalni razvoj i reforme. Godišnji seminari visokih dužnosnika, zajednička izvješća i terenski posjeti uz sudjelovanje regionalnih i gradskih vlasti s obje strane pokazali su se vrlo uspješnim u promicanju razmjene iskustava iz područja regionalnog i urbanog razvoja, izgradnje kapaciteta itd. U izvješću se pozitivno gleda na nastavak suradnje u okviru Strateške agende za suradnju EU-Kina 2020.

Drugo izvješće objavljeno je povodom konferencije EU-CELAC 2015 održane u lipnju 2015. i predstavlja sažetak osam godina suradnje između EU-a i latinoameričkih i karipskih država u regionalnoj, urbanoj i prekograničnoj politici. Bogato ilustrirano izvješće sadrži brojne primjere projekata kao i izjave **povjerenice Crețu** i ministara iz latinoameričkih partnerskih država.

▶SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/cooperation/international/

Dana 28. lipnja Europska komisija predstavila je Strategiju EU-a za alpsku regiju – EUSALP. Strategija obuhvaća sedam država s više od 70 milijuna građana i usmjerena je na jačanje suradnje u regiji radi poticanja rasta, izgradnje infrastrukture, zaštite okoliša i upravljanja energijom.

Alpe su tradicionalno jedno od najbogatijih područja svijeta i žarište gospodarske aktivnosti i inovacija u Europi. Države u toj regiji, međutim, i dalje se suočavaju s brojnim izazovima, poglavito u pogledu povezanosti i klimatskih promjena.

EUSALP je četvrta makroregionalna strategija EU-a – integrirani okvir suradnje koji zblizava države članice i susjedne zemlje na istom zemljopisnom području. Gradeći na postojećim mrežama i programima EU-a, kao što su ESI fondovi, strategijama se nastoji odgovoriti na najčešće izazove i stvoriti bolju ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju.

Usmjerena na sedam država – Austriju, Francusku, Njemačku, Italiju, Sloveniju, Lihtenštajn i Švicarsku – strategija EUSALP obuhvaća ukupno 48 regija te će se fokusirati na četiri ključna područja politika.

▶1. Gospodarski rast i inovativnost: promicanje i podupiranje istraživanja, turizma i MSP-a;

▶2. Povezivanje i mobilnost: unaprjeđivanje cesta, željeznica i pristupa širokopojasnom internetu u udaljenim područjima;

▶3. Okoliš i energija: objedinjavanje zajedničkih resursa radi očuvanja okoliša i promicanja energetske učinkovitosti;

▶4. Siguran i učinkovit model upravljanja za regiju.

Povjerenica za regionalnu politiku **Corina Crețu** izrazila je svoju uvjerenost u potencijal i održivost EUSALP-a: „Alpske regije imaju dugu tradiciju suradnje, pri čemu već postoji određen broj mreža, a ambicija je ove Strategije ojačati postojeću solidarnost. Radi se o četvrtoj makroregionalnoj strategiji u Europi; iskustva pokazuju da njihov uspjeh uvelike ovisi o posvećenosti i preuzimanju odgovornosti. Stoga trebamo snažno političko vodstvo i aktivno sudjelovanje svih regionalnih i nacionalnih partnera za potpuno iskorištavanje potencijala Strategije EU-a za alpsku regiju.”

Strategija u nastavku godine treba dobiti podršku Europskog vijeća.

▶SAZNAJTE VIŠE

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/policy/cooperation/macro-regional-strategies/alpine/

DIGITALNA PREOBRAZBA U MSP-IMA

U listopadu će GU za komunikacijske mreže, sadržaje i tehnologije objaviti poziv na izražavanje interesa da bi potakla stvaranje novih regionalnih ekosustava koji će uspostaviti tehničku podršku i mogućnosti financiranja za digitalnu preobrazbu u proizvođačkim MSP-ima i srednje kapitaliziranim tvrtkama (tvrtke s tržišnom kapitalizacijom vrijednosti od 2 do 10 milijardi dolara). Tijekom druge faze programa (2015. – 2018.),

regionalni centri kompetencija kao inovacijska središta mogu dobiti sredstva za procjenu izvedivosti održive tehnološke suradnje između centra kompetencija i regionalnih MSP-a i srednje kapitaliziranih poduzeća radi transfera najsuvremenije tehnologije koja omogućuje digitalnu preobrazbu. Nadalje, istražiti će se mogućnost podupiranja takve suradnje kroz regionalne fondove.

▶SAZNAJTE VIŠE
www.i4ms.eu

I4MS

▶ NOVI VODIČ ZA ANALIZU TROŠKOVA I KORISTI U VREDNOVANJU PROJEKATA

S obzirom na petstotinjak očekivanih velikih investicijskih projekata tijekom programskog razdoblja 2014. – 2020., analiza troškova i koristi prilagođena je novim zahtjevima i objavljena u novom vodiču za dionike.

Važan je element strategije Europa 2020. odabir projekata koji nude najveću vrijednost u odnosu na uložena sredstva i koji značajno utječu na zapošljavanje i rast.

Shodno tome, svi veliki projekti (s prihvatljivim troškovima iznad 50 mil. eura) uključeni u operativne programe ERDF-a i Kohezijskog fonda moraju biti opravdani kroz postupak analize troškova i koristi (ATK), što je sada i obavezan uvjet za sufinanciranje.

ATK je analitički alat koji se koristi za vrednovanje investicijske odluke. Ona pomaže u procjeni promjene blagostanja koja se može pripisati projektu i njegovog doprinosa ciljevima kohezijske politike EU-a.

U okviru reformirane kohezijske politike, pojačani su zahtjevi koji se odnose na ATK u vrednovanju projekata i donošenju odluka te je objavljen vodič s opisom novih procedura.

Provjerljive metode

ATK kroz financijske pokazatelje mjeri sve koristi i troškove koje će projekt donijeti društvu te je važan upravljački alat za nacionalne i regionalne vlasti. Uspješna i na dokazima temeljena politika zahtijeva donošenje investicijskih odluka koje se zasnivaju na objektivnim i provjerljivim metodama.

„Svrha je analize troškova i koristi osigurati dosljednu proceduru za vrednovanje odluka u smislu njihovih posljedica. Komisija predvodi trendove na području analize troškova i koristi.“

▶ PROFESOR MASSIMO FLORIO SA SVEUČILIŠTA U MILANU, STRUČNJAK UKLJUČEN U RAZVOJ METODOLOGIJE ATK-A TIJEKOM POSLJEDNIH 20 GODINA

Stoga Komisija kontinuirano promiče primjenu analize troškova i koristi u projektima vrijednosti iznad 50 mil. eura.

Analiza treba pomoći da se utvrdi jesu li projektu potrebna sredstva EU-a i isplati li se financirati ga iz ESI fondova.

Da bi se osiguralo odobrenje za sufinanciranje velikog projekta, predmetno upravljačko tijelo treba dostupnima učiniti navedene informacije. Načela, metode i kriteriji predstavljeni u novom vodiču pomoći će nositeljima projekata, javnim donositeljima odluka i neovisnim revizorima u boljem razumijevanju koje su informacije potrebne za procjenu socioekonomskih koristi i troškova investicijskog projekta.

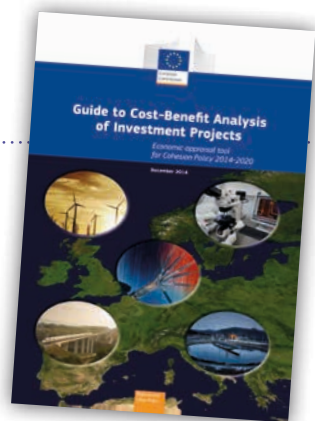

Zajednički pristup

Ažurirani vodič usmjeren je na praktične elemente, ali istodobno uzima u obzir i najnovija znanstvena kretanja u području ekonomije blagostanja kako bi se temeljito analiziralo je li projekt koristan za društvo. Namijenjen je širokom rasponu korisnika, uključujući službenike Komisije, država članica i država kandidatkinja te osoblje financijskih institucija i konzultante uključene u pripremu ili vrednovanje investicijskih projekata.

Koraci ATK-a uključuju financijsku analizu, ekonomsku analizu i procjenu rizika za odabrano ulaganje kao i procjenu utjecaja na okoliš. ATK treba objasniti kako je projekt usklađen s relevantnim prioritetnim osima operativnog programa te očekivani doprinos specifičnim ciljevima tih prioritetnih osi i socioekonomskom razvoju.

Radi lakšeg razumijevanja i praktične primjene ATK-a u različitim sektorima koje obuhvaća vodič, on sadrži i niz praktičnih primjera iz područja kao što su promet, zaštita okoliša, energetika, internet, IIR i inovacije.

▼ PREDSTAV- LJANJE VODIČA ZA ATK

Komisija je u srpnju organizirala konferenciju na kojoj je ključnim dionicima predstavljen ažurirani Vodič za analizu troškova i koristi projekata koje će financirati ERDF i Kohezijski fond u programskom razdoblju 2014. – 2020.

Cilj je skupa bio istaknuti ono što je važno u primjeni načela ATK-a na investicijske projekte i kako primjenjivati ta načela u praksi. Stručnjaci su govorili o glavnim zakonodavnim, proceduralnim i metodološkim promjenama vezanima uz velike projekte i pristup ATK-u.

Walter Deffaa, ravnatelj GU-a za regionalnu i urbanu politiku, rekao je da je ambicija vodiča za ATK kombinirati stroge mjere i praktičnu primjenu.

Podignuti pragovi i manje velikih projekata

Investicijski projekti kohezijske politike moraju biti povezani s općom strategijom Europa 2020. te imati integriran pristup korištenju različitih financijskih izvora EU-a kao što su ESI fondovi ili Obzor 2020. Potencijalni veliki projekt mora biti u skladu s tematskim ciljevima EU-a, investicijskim prioritetima i specifičnim ciljevima te se mora vrednovati kroz rezultate i pokazatelje. Takvim pristupom uspostavlja se izravna poveznica između projekata i programa. Rezultati se mogu mjeriti pomoću fizičkih pokazatelja.

Za programsko razdoblje 2014. – 2020. pragovi su podignuti (75 mil. eura za projekte prometa i energetike u okviru tematskog cilja 7) i povezani s prihvatljivim troškom (ne ukupnim troškom). Kao posljedica toga, smanjit će se broj velikih projekata. U razdoblju 2007. – 2013. oko 80 milijardi eura uloženo je u više od 1000 velikih projekata. U razdoblju 2014. – 2020. očekuje se oko 500 velikih investicijskih projekata zbog drukčijih pragova, a njih trebaju identificirati države članice u svojim operativnim programima.

Ključna uloga inicijative JASPERS

Snažnija uloga u razvoju i vrednovanju velikih projekata predviđena je za JASPERS kao partnersku inicijativu Komisije (GU za regionalnu i urbanu politiku), Europske investicijske banke i Europske banke za obnovu i razvoj koju sačinjavaju neovisni stručnjaci i savjetnici. Velike projekte ocjenjivat će JASPERS te će Komisiji podnositi neovisne procjene kvalitete radi osiguranja ravnopravnosti između država članica i sektora.

Sudjelovanje JASPERS-a pomoći će u pravilnom predstavljanju projekata, a kroz njegove neovisne procjene kvalitete projekti će imati veće mogućnosti da budu odobreni.

JASPERS je sudjelovao kao tehničko savjetodavno tijelo GU-a za regionalnu i urbanu politiku u pripremi vodiča za ATK te je posebice pridonio u praktičnim pitanjima vezanima uz velike infrastrukturne projekte, najbolje prakse i česte pogreške u provedbi analize troškova i koristi. U budućnosti će Komisija zajedno s JASPERS-om uspostaviti stalne forume za razmjenu najboljih praksi i iskustava u provedbi ATK radi daljnjeg unaprjeđivanja procjena investicijskih projekata.

▶PREUZMITE VODIČ

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

▶ MJERENJE NAPRETKA STRATEGIJE EUROPA 2020.

Desetogodišnja strategija zapošljavanja i rasta – Europa 2020. – uvedena je 2010. godine radi stvaranja uvjeta za pametan, održiv i uključiv rast. Indeks strategije Europa 2020. daje pregled podataka iz prve četiri godine provedbe kako bi se osigurala djelotvornost te poslijekrizne strategije za države članice i regije.

Indeks analizira pet ključnih ciljnih područja strategije Europa 2020. – zapošljavanje, obrazovanje, siromaštvo, inovacije te klimatske promjene i energetska održivost. Za svaki cilj indeks dodjeljuje bodove državam članicama, regijama i gradovima, čime se mjeri njihovo približavanje ciljanim vrijednostima.

Pregled EU-a

Tijekom prve četiri godine strategije Europa 2020. ostvaren je napredak ka većini ciljeva EU-a i država članica. Međutim, zbog ekonomske krize stope zaposlenosti i siromaštva ostale su gotovo iste u brojnim državama. Učinak se smanjio u šest država članica, pri čemu je Cipar zabilježio najveći pad – devet indeksnih bodova – dok su Grčka i Portugal izgubili po tri.

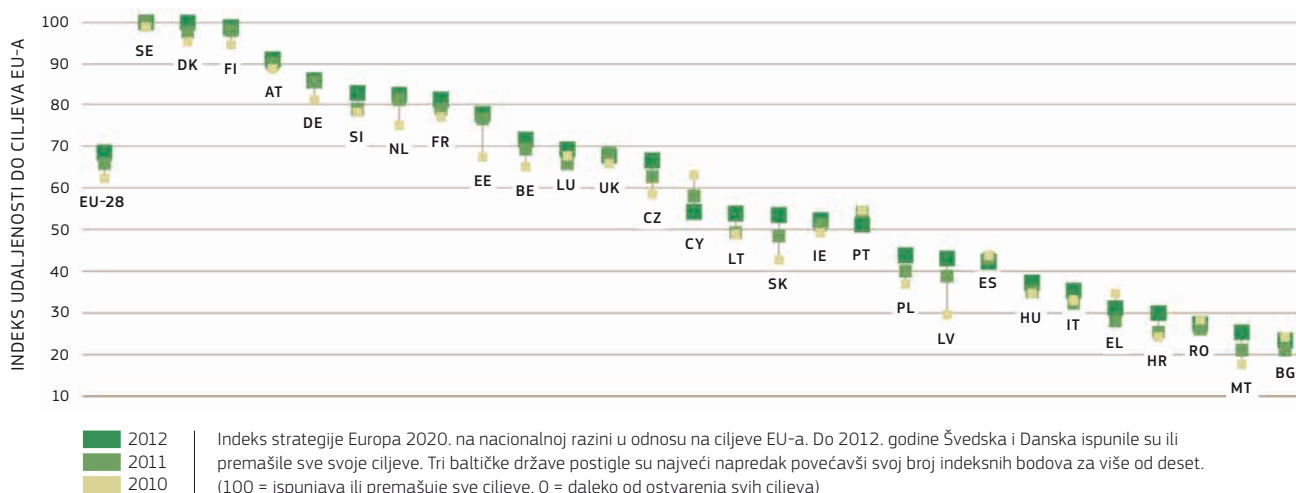
Regionalni utjecaj

Analiza daje i uvid u uspješnost regija u Europskoj uniji. Različite razine uspješnosti između pojedinih regija – čak i unutar iste države – stvaraju priliku za identificiranje i razmjenu najboljih praksi.

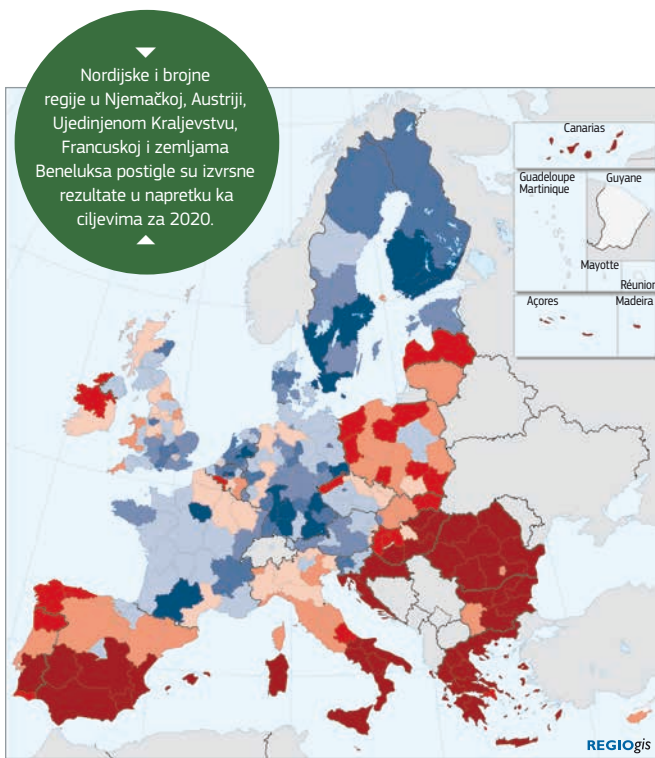
Prema kategorizaciji regija u kohezijskoj politici, stope zapošljavanja, tercijarnog obrazovanja i IIR-a kao udjela u BDP-u daleko su niže u „manje razvijenim” regijama, dok „razvijenije” regije općenito bilježe znatno bolje rezultate po svim pokazateljima Europe 2020.

Nadalje, indeks otkriva da su regije glavnih gradova često među najuspješnijima unutar pojedinih država. Nerazmjernost između učinka regije glavnog grada i sljedeće najuspješnije regije osobito je vidljiv u Bugarskoj, Rumunjskoj i Slovačkoj. Regije glavnih gradova u Rumunjskoj i Bugarskoj uspješnije su od niza država članica skupine EU-15, kao što su Španjolska, Grčka i Italija. Regija Bratislava uspješnija je od čak 21 države članice. Analiza pokazuje da veliki gradovi bilježe bolje rezultate prema indeksu od manjih mjesta, predgrađa i ruralnih područja. Gradovi u Nizozemskoj, Švedskoj i Finskoj već su ostvarili ciljane vrijednosti strategije Europa 2020. u pogledu zapošljavanja, obrazovanja i smanjenja stope siromaštva.

INDEKS STRATEGIJE EUROPA 2020. 5 GLAVNIH CILJEVA EU-A, 2010. – 2012.

Izvor: Europska komisija na temelju podataka Eurostata i EEA

▶ INDEKS STRATEGIJE EUROPA 2020. – 4 GLAVNA CILJA EU-A, 2012.

INDEKS UDALJENOSTI DO CILJEVA EU-A

100 = zadovoljava ili premašuje sve ciljeve
0 = najudaljeniji od svih ciljeva
Prosjek EU-a = 71,4

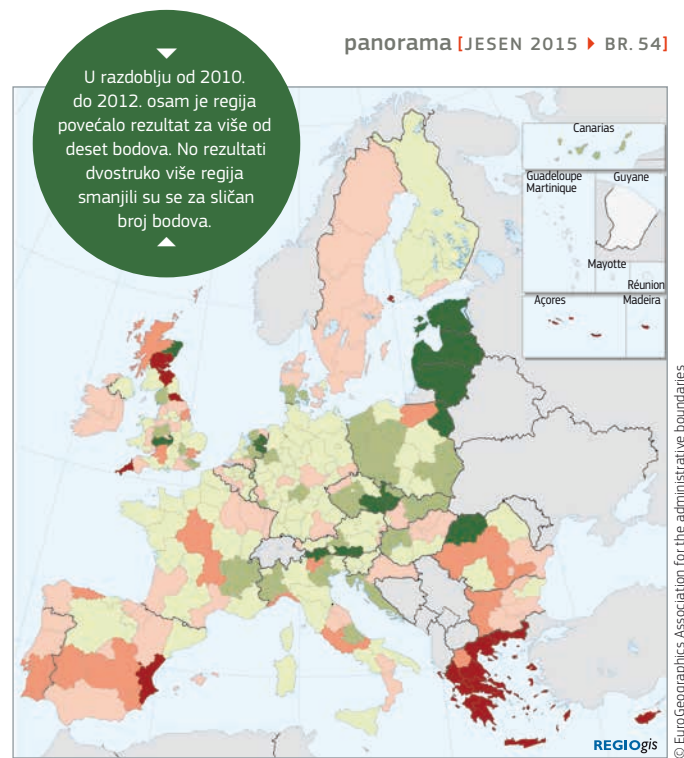
Izvor: Europska komisija na temelju podataka Eurostata i EEA

Razlike su prije svega uzrokovane boljim mogućnostima zapošljavanja, boljim učinkom obrazovanja i nižim stopama siromaštva u gradovima zemalja gdje se provodi kohezijska politika⁽¹⁾. S druge strane, gradovi u državama u kojima se ne provodi kohezijska politika suočavaju se s većim stopama siromaštva ili isključenosti te nižim stopama zaposlenosti jer se obrazovano i bogato stanovništvo seli u predgrađa, a gradska središta privlače veće brojke siromašnih i nezaposlenih.

Na putu ka ciljevima za 2020.

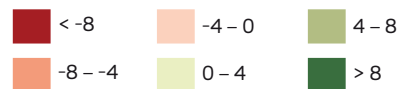
Analiza pomaže identificirati izazove koji stoje na putu uspješne provedbe strategije Europa 2020. Očekivano, pokazuje da je ekonomska kriza otežala ostvarivanje ciljeva smanjenja nezaposlenosti i siromaštva te će se to i nastaviti u određenim zemljama. U pogledu istraživanja i razvoja općenito je postignut značajan napredak, no on treba biti snažniji da bi se postigli ciljevi za 2020. Inovativnost je ostala visoko koncentrirana i nije

(1) Države s BND-om per capita nižim od 90% prosjeka EU-a podobne za financiranje iz Kohezijskog fonda u razdoblju od 2014. do 2020. (Bugarska, Cipar, Češka, Estonija, Grčka, Hrvatska, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovenija, Slovačka).

▶ PROMJENA U INDEKSU STRATEGIJE EUROPA 2020. – 4 GLAVNA CILJA EU-A, 2010. – 2012.

PROMJENA INDEKSA UDALJENOSTI OD CILJEVA EU-A

>0 = napreduje prema ciljevima
≤0 = ne napreduje prema ciljevima
Prosjek EU-a = 3

Izvor: Europska komisija na temelju podataka Eurostata i EEA

pokazala znakove širenja na manje razvijene regije. EU je postigla napredak prema ciljanim vrijednostima za obnovljivu energiju i smanjenje emisija stakleničkih plinova, no razlog tome djelomično je i pad potražnje za energijom uzrokovan krizom. Napredak prema cilju obrazovanja je ohrabrujući, ali novi snažan rast zapošljavanja može ga otežati.

Općenito, veliki izazovi su smanjiti siromaštvo i povećati zaposlenost i inovativnost uz istodobno zadržavanje pozitivnih kretanja u drugim ciljanim područjima. Uz ulaganje oko trećine proračuna EU-a kroz kohezijsku politiku u ključna područja sukladno strategiji Europa 2020., indeks će pomoći državama članicama i regijama da maksimalno učinkovito iskoriste sredstva EU-a fokusiranjem na vlastite specifične izazove i razvojne potrebe.

▶ SAZNAJTE VIŠE

<http://europa.eu/!wy97Wg>

Vidi također članak u *Panorami* br. 52, strana 24:

<http://europa.eu/!YB78tb>

Ukupna ulaganja:
2 200 000 EUR

Udio investicijskog
fonda JEREMIE:
700 000 EUR

FONDOVI RIZIČNOG KAPITALA LANSIRAJU USPJEŠNA ICT PODUZEĆA

Incrediblue koristi informacijsko-komunikacijske tehnologije za stvaranje internetske tržnice za iznajmljivanje jahti na Mediteranu te tako svakome čini ljetovanja na jahti dostupnima.

Incrediblue je jedno od 45 inovativnih novih poduzeća financiranih iz fondova rizičnog kapitala kroz inicijativu JEREMIE u Grčkoj – organiziranu kroz Europski investicijski fond – a koje sufinanciraju grčki Operativni program „Digitalna konvergencija”, Europski fond za regionalni razvoj i privatni ulagači.

Osnovan prije tri godine, Incrediblue je razvio opsežnu platformu koja omogućuje rezervaciju plovila putem interneta te tako pobija tradicionalnu predodžbu da je ljetovanje na jahti skupo ili zahtijeva relevantno iskustvo. Internetske usluge omogućuju kupcima odabir odredišta, vrste plovila i termina ljetovanja. Turisti mogu odabrati jahtu koja odgovara njihovom profilu, a Incrediblue na temelju njihove rezervacije dodjeljuje jednog od 200 iskusnih kapetana.

Prema riječima **Antoniosa Fiorakisa**, osnivača i glavnog izvršnog direktora tvrtke Incrediblue, „turistima je dosadilo ljetovanje u tradicionalnom smještaju svake godine i općenito vlada potražnja za vanhotelskim iskustvima. Incrediblue daje pristup alternativnom načinu ljetovanja, mijenjajući statičan pogled s hotelskog prozora uvijek drukčijim pogledom s jahte po istoj cijeni”.

Nakon uspješne tri godine, tvrtka je nedavno dobila još 1,6 milijuna eura od konzorcija ulagača i inicijative JEREMIE Openfund II.

Inicijativa JEREMIE

Inicijativa fondova rizičnog kapitala za ICT poduzeća JEREMIE uključuje ulaganja u transfer novih tehnologija kao i u novoosnovane ICT tvrtke te tako iskorištava strukturne fondove Europske unije za financiranje malih i srednjih poduzeća kroz vlasničke udjele. Cilj je razvoj inovativnih poduzeća, specijaliziranih za informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT), koja će doprinositi rastu ekosustava digitalnog poduzetništva u Grčkoj u postojećim uvjetima ekonomske krize.

Danas Incrediblue ima u ponudi 850 jahti u Grčkoj, uz još 2 100 jahti na Mediteranu, u Hrvatskoj, Turskoj i Španjolskoj. Nova investicija pomoći će tvrtki u širenju po Mediteranu i ostvarenju višestrukog porasta rezervacija. Postignuća tvrtke temelje se na uspješnom iskorištavanju inicijative JEREMIE u Grčkoj, koja pruža nove mogućnosti za podršku i jačanje otvorenosti, inovativnosti i digitalnog poduzetništva kao i za pomak ka digitalnoj ekonomiji.

▶ SAZNAJTE VIŠE
www.incrediblue.com

▶ DANSKA

▶ NOVO PODUZEĆE RAZVIJA BESPILOTNE LETJELICE ZA SPAŠAVANJE I NADZOR NA MORU

Danska tvrtka razvija specijalizirane bespilotne letjelice koje mogu funkcionirati na moru te automatski slijetati na brodove u pokretu.

CumulusOne je novi tip visokotehnološke bespilotne letjelice koja je posebno projektirana za rad na moru i pomoć u poslovima kao što su spašavanje na moru, upozoravanje na pirate i ekološka istraživanja. To su područja u kojima se tradicionalno troše milijuni na specijalizirane zrakoplove ili helikoptere.

Tvrtka Little Smart Things, sa sjedištem u Bornholmu (Danska), osnovana je u siječnju 2013. za razvoj daljinskih rješenja za zračno snimanje fotografija i videosnimki te je uočila veliku priliku u pomorskim primjenama. Da bi se civilne bespilotne letjelice prilagodile za korištenje na moru, bilo je potrebno konstruirati vrlo robustan stroj s naprednim GPS sustavima i mogućnošću automatskog slijetanja.

Tijekom posljednjih 18 mjeseci, tvrtka je razvila letjelicu CumulusOne, koja je teška manje od dva kilograma, a trup joj je izrađen od ugljičnih vlakana i kevlara. Projektirana je s fiksnim krilom, no nije joj potrebno uzletišta i može se vertikalno spustiti i slijetati na vrlo malu površinu koja je u pokretu.

Bespilotna letjelica može letjeti do tri sata bez slijetanja i podnijeti vjetar brzine 12 metara u sekundi. Letjelice su projektirane za slijetanje čak i na vrlo male brodove bez platforme za helikoptere ili drugog sletišta. Napredna GPS tehnologija i prilagođeni navigacijski sustav omogućuju potpuno automatizirano slijetanje.

Letjelica CumulusOne potpuno je autonoman sustav koji se isporučuje u kutiji. Nakon planiranja misije, letjelica se ručno lansira te izvršava misiju te pri povratku vrlo precizno slijeće okomito bez potrebe za sletištem. Navedene mogućnosti čine CumulusOne vrijednim alatom za zadatke kao što su potrage i spašavanja na moru, spašavanje osoba u moru, upravljanje ledom, izbjegavanje pirata i nadzor okoliša.

Letjelica je rezultat bliske suradnje s Odjelom za svemir na Danskom tehničkom sveučilištu (DTS) i Sveučilištem u Aalborgu, koji su pomogli u razvoju preciznih GPS senzora i matematičkih modela potrebnih za automatska slijetanja na brodove. Letjelica CumulusOne ima velik spremnik za teret kapaciteta do 600 g. Brojne su mogućnosti dodatnih prilagodbi i budućih nadogradnji senzora.

Tvrtka Little Smart Things dobila je potporu Danskog fonda za inovacije za razvoj projekta, a očekuje se i potpora ERDF-a. Osnivač i glavni izvršni direktor **Esben Nielsen** u Danskoj je proglašen poduzetnikom godine za 2014.

▶ SAZNAJTE VIŠE

<http://littlesmartthings.com/>

Ukupni trošak:
255 000 EUR
Doprinos EU-a:
102 000 EUR

► DNEVNI RED ZA 2016.

SIJEČANJ

_Hrvatska (HR)

1. godišnji forum EUSAIR-a

SIJEČANJ

_Slovenija (SI)

Predstavljanje strategije
EUSALP

LIPANJ

_Bruxelles (BE)

Skup visoke razine
na temu pametne
specijalizacije

Više informacija o ovim događajima možete pronaći u odlomku Dnevni red na web-mjestu Inforegio:

http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/newsroom/events/

OSTANITE U KONTAKTU

 http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/

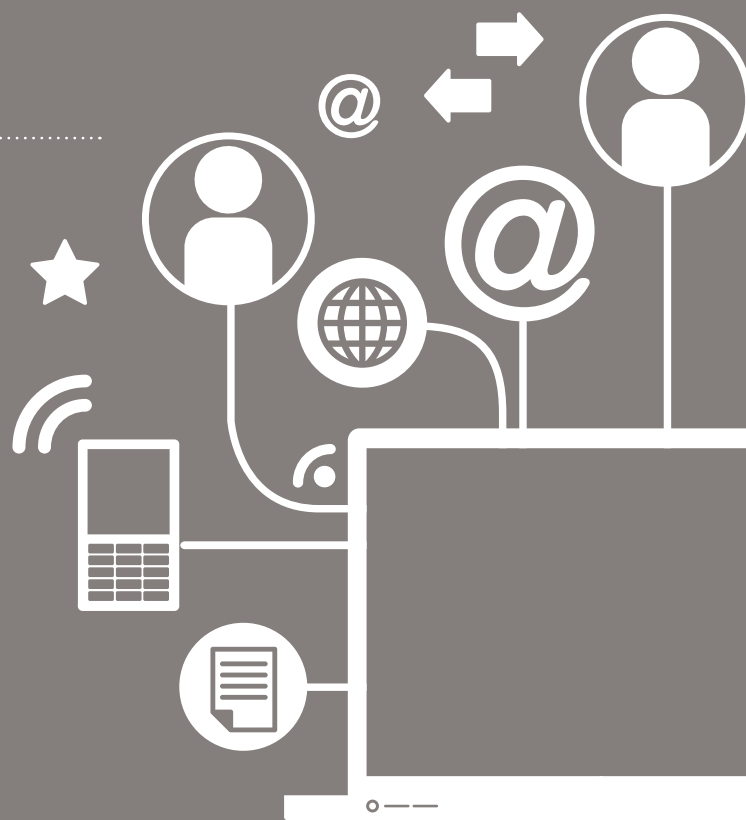
 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
Platforma za suradnju DG REGIO

 www.flickr.com/euregional

 Predbilježite se za naš „REGIOFLASH“
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/CorinaCretuEU

■ Ured za publikacije

Europska komisija,
Glavna uprava za regionalnu i urbanu politiku
Komunikacija – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruxelles
E-pošta: regio-panorama@ec.europa.eu
Internetska stranica: http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/

